

Külföldi Jatekszin Kiadja a magyar tudos tarsasag.
(Ausländische Schaubühne.). 9. Turandot. Tragi-comoedia.

Trattner

Pesten; Budapest 1835

Signatur: 55627-A.9

Barcode: +Z174549300

Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ174549300>

Umfang: Bild 1 - 168

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzzangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

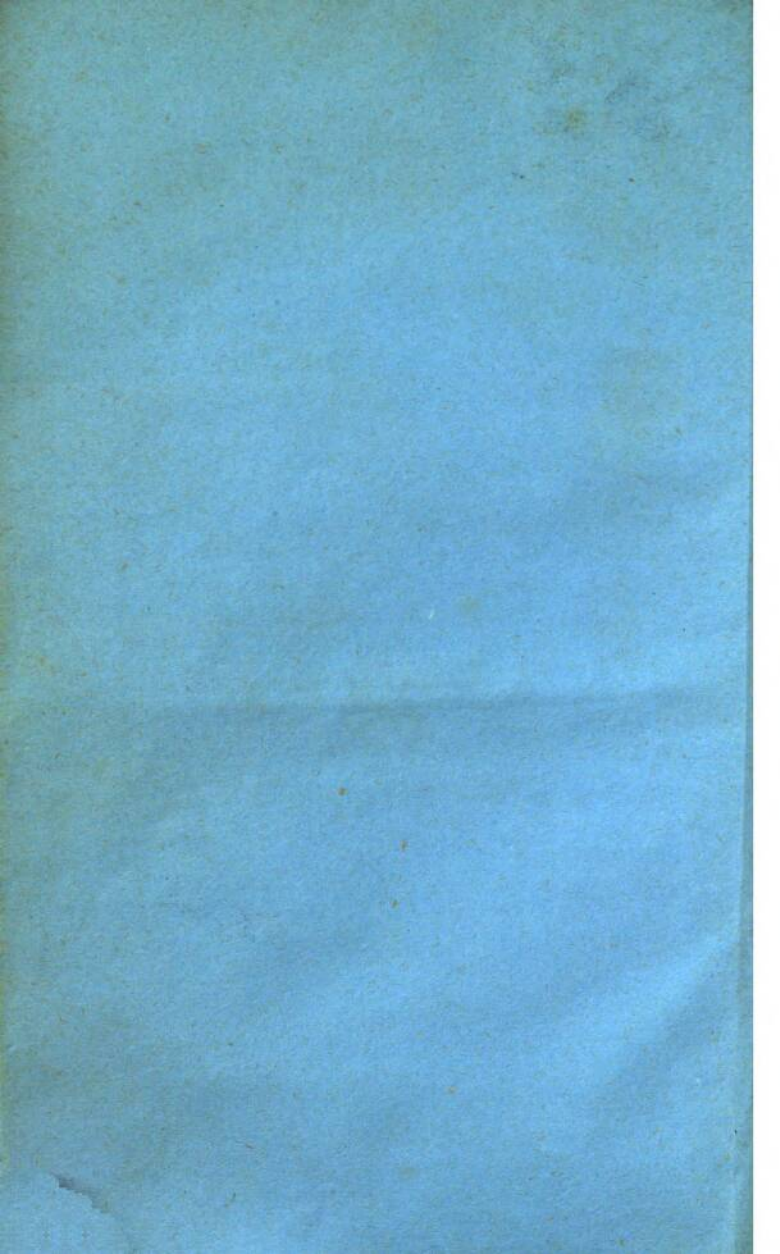

N.HOF- BIBLIOTHEK

55.627-A

Alt-

55627-A.

43.00.182.

9.

KÜLFÖLDI JÁTÉKSZÍN.

KIADJA

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG.

KILENCZEDIK KÖTET.

TURANDOT.

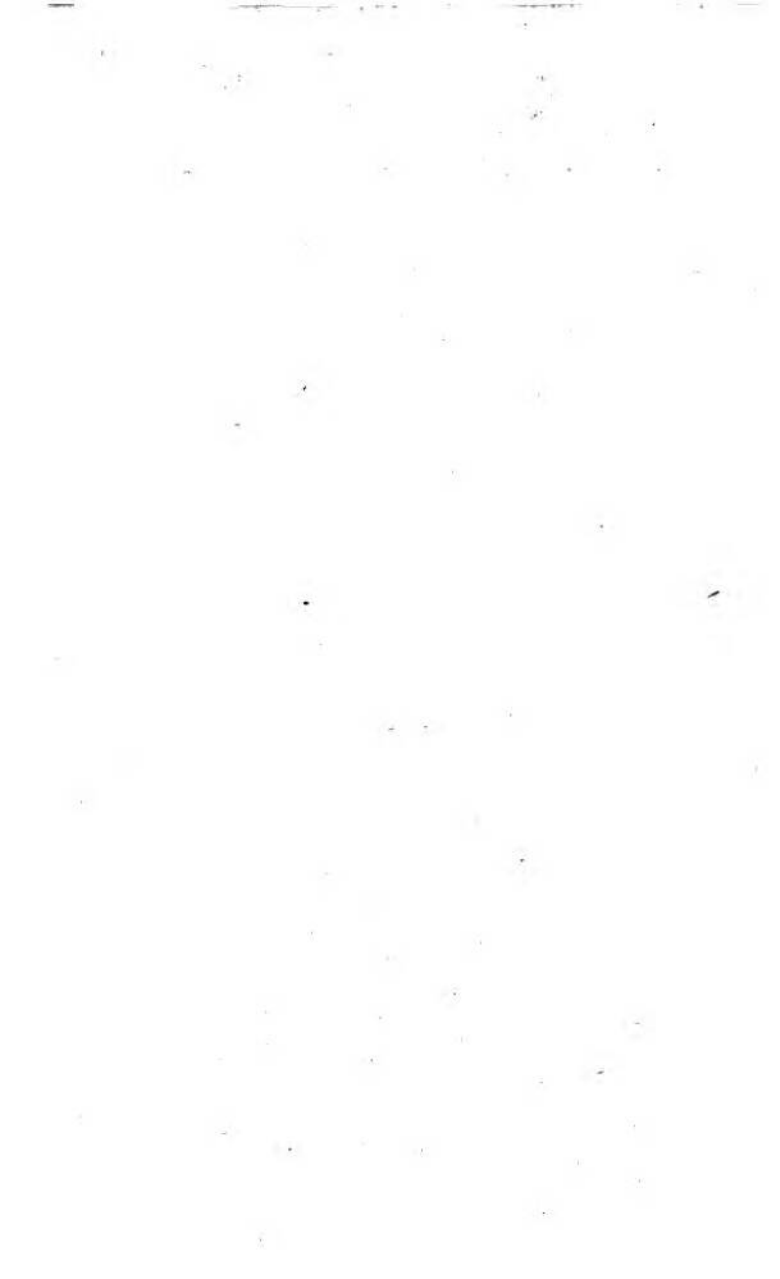

BUDÁN.

A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.

1835.

T U R A N D O T.

TRAGI-COMOEDIA.

GOZZI UTÁN SCHILLER.

FORDITOTTA

GÁTHY JÁNOS.

BUDÁN.

A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.

1835.

SZEMÉLYEK.

ALTÓUM, költeményes chinai császár.

TURANDOT, leánya.

ADELMA, egy tatar hercegasszony, Turandot' rabszolgálója.

ZÉLIMA, ugyan annak rabszolgálója.

SKIRÍNA, Zélima' anyja.

BÁRÁK, Skirina' férje, hajdan nevelője —

KÁLAF, asztrakáni korona-hercegnek.

TIMUR, asztrakáni száműzött király.

ISMAEL, egy samarkandi herceg' késérője 's barátja.

TARTAG-LFA, minister.

PANTALON, cancellarius.

TRUFALDIN, herélték' felvigyázója.

BRIGELLA, testőrök' főtisztje.

DOCTOROK a' divánban.

Szeraili RABSZOLGÁK 's SZOLGÁLÓK.

ELSŐ FELVONÁS.

Pekkin' külvárosa, a' belváros' egyik kapuját mutató kilátással. A' kapu felett több kiálló vas rudak, mellyeken több törökös üstökü kopasz fők, erányszerben felszúrálva láthatók.

ELSŐ JELENÉS.

KÁLAF herceg, tatár öltözetben, kilép egy házból. Mindjárt azután **BÁRÁK** jön ki a' belvárosból.

KÁLAF.

Hálá nagy isten! Hát Pekkinben is
Lehet találnom egy kegyes szivet!

BÁRÁK,

Perzsa ruhában, fellép, meglátja őt, és elálmélkodva visszahökken.

Jól látok-e én? Kálaf herceg! Él?

KÁLAF, rá esmer.

Bárák!

BÁRÁK, feléje sietve. ?
Uram!

KÁLAF.

Téged talállak itt!

BÁRÁK.

Hát élsz te, 's itt Pekkinben?

KÁLAF.

El ne árulj!

Szólj, kérlek a' nagy Láma' nagy nevére;
Hol jársz te itt?

BÁRÁK.

Ugy tartom, istenek'

Javamra czélzó végzésök vala,
Hogy itt kerüljünk ismét együvé.
Ama' siralmas végső ütközetben,
Hogy futni láttam széljel vert hadunkat,
'S Tiflis' tyrannja városink között
Kényére dúlva, már előnyomult;
Magam vonultam Asztrakán felé,
Sebbel rakodtan. Itt hallottam én,
Hogy a' csatában te 's király atyád
Timur, világi pályát végezték.
Siralmimat nem hordom én elő. —
Kihalt reményem' vég szikrája is,
'S bódulva mentem a' palota felé,
Hogy a' királynét Elmázé anyádat
Megmenteném; de hasztalan kerestem!

A' győzedelmes zsarnok' ser'gei,
 Már Asztrakánba tódultak. Magam
 Kétségbe esve elszaladtam onnan.
 — Egy tartományból másba bujdokolván,
 Majd három évig jártam szerteszét,
 Ha hol fejemnek enyhelyet találnék.
 Mig végre Pekkin jobb szállást adott.
 Hasszán neven egy jámbor özvegyet
 Szolgáltam itt; ez majd hűségemért
 Kedvébe vett, nőm lett, 's most férj vagyok.
 Még ő nem esmer, perzsának gyanít.
 Így éldegélek én itt, bár szegényül,
 Ha hajdanomra visszagondolok;
 De most ki nálam gazdagabb, midőn
 Téged királyom' egyszülött fiát,
 Téged szerelmes Kálaf herczegem,
 Kit én neveltem, kit több évekig
 Holtként sirattam, ismét élve látlak?
 De mondd, hogy' élsz? Szólj, kérlek, hogy'
 vagy itt?

K Á L A F.

Nevem' ne mondd. A' véres harcz után,
 Melly trónusunknak romlását okozta,
 Atyámmal én a' vár felé futék,
 Hogy kincseinkből mit hamar lehet
 Vennők magunkhoz, 's Elmázé anyámat.

Paraszt ruhákat öltvén elkerültük
 A' nép' figyelmét, 's nem sokára már
 A' puszta, 's a' kősziklás bércz fedett el.
 Isten! Mit értünk ott! A' Kaukaszus
 Bérczek közül a' vad Malandrinok'
 Zsivány-csoportja ránk tört, 's kincseinket,
 Bús életünknek végső gyámjait,
 Tisztán kifosztá. Jó szerencse még
 Hogy élve jöttünk el. Ránk tódulának
 Mindenfelől az inség' árjai.
 Lankadt erőnket éhség is fogyasztá.
 Én majd atyámat vittem vállamon,
 A' drága terhet, majd alélt anyámat.
 Mig egy kezemmel ennek lábait
 Leroskadástól óvtam, más kezem
 Tartá atyámnak lételt unt kezét,
 Hogy tört ne rántson ön kivégezésre.
 Így végre Jaikot, egy tatár falut,
 Elértük. Itt a' móschék' ajtaján
 Ácsorgva koldusként, a' jámborok'
 Jótéteményök által tengetém
 Éhes szülőim' drága él'töket.
 — Egy új csapás! Megesküdt gyilkosunk,
 Tiflis' tyrannja, zsarnok félelemben,
 Él't a' gyanúval hogy mi elszaladtunk.
 Mindenfelé kiküldé kémeit,

'S parancsait. Felkölte ellenünk
Minden hatalmát rettegő királyt.
Erdőn, mezőkön, pusztán 's városon
Lest hányt utunkba. Csak gyors elfutással
Kerülheténk ki vizsga kémeit.
Ah, mert hol a' hű rejtek, hol fejét
Lehajtaná a' megbukott király!

B Á R Á K.

Oh nem tovább! Széttéped szívemet!
Egy nagy király olly inségben! — De szólj:
Él-e királyom még, 's él-e királyném?

K Á L A F.

Még élnek. És jó Bárák, tudd meg azt:
Csak bal szerencse hozza tiszta fényre,
Mellyik kebelben vér a' szív nemesben.
— A' Kárazánok' földén Keicobádnak,
A' fejdelemnek fő kertészihez
Inasnak álltam én, mert a' keserves
Éhhez halást csak így kerültük el.
Ott láta engem a' király' leánya,
Adelma, 's érzés szállta meg szívét;
Ugy látszék mintha más nemesb rugó,
Mint pusztá részvét, vonná a' szegény
Kertész-inashoz. A' szerelem belát
Sok mély titokba. Nem hitt ő soha
A' sorsra, mellyben lelt, engem születve.

— De nem tudom melly gyászos végezés
 Vakíthatá meg Keicobád királyt,
 Hogy hadra kelne a' hatalmasabb
 Altóum ellen. Sok csudálatost
 Beszéltek arról. Én csak azt tudom,
 Hogy Keicobád a' harczon elveszett,
 Királyi háza eltöröltetett;
 Adelma is hét lyány-testvérivel
 Egy nagy folyónak őrvényébe süllyedt.
 — Mi hát magunknak más tanyát kerestünk,
 És végre hosszas tévelygés után
 Berlászba értünk. — Mit nem mondtam el?
 Négy év' lefolytán hitvány zsoldomon,
 Mellyért napestig hordtam a' pogyászt,
 Szerzém szülőim' szűk élelmöket.

BÁRÁK.

Hagyd félbe herczég! Elmult a' keserv,
 Mint e' vitézi öltözet mutatja.
 Mondd, hogy derült ki végre szép eged?

KÁLAF.

Derült? Ne hidd. Halld! A' berlászi khán,
 Egy drága áron vett sólyom madárt
 Egykor kezéből elszalaszta. Engem
 Ért a' szerencse, hogy megfoghatám.
 És a' királynak visszaadhatám.
 — Ő, hogy ki légyek, kérdé. — Egy szegény

Terh-hordozó napszámos — így feleltem —
 Ki kézi munkám' béréből naponként
 Öreg szülőim' élelmét beszerezem. —
 Azonnal egy kórházat rendele
 A' khán, atyámnak és anyámnak.

Megállapodik.

Ott!

Ott minden inség' összezárt tanyáján
 Sínlik királyod, Bárák, és királynéd.
 Még ott se' bátran, még ott is veszélyben,
 Hogy felfedik 's meggyilkolják.

B Á R Á K.

Egek!

K Á L A F.

Magamnak ezt az erszényt rendelé
 A' khán adatni, és egy szép lovat,
 Ezen vitézi öltözettel egyben.
 — Elszánva jobbal váltani sorsomat,
 Vagy bús világát létemnek kioltni;
 Magokra hagytam én is a' siró
 Szülőket. Oh mit nem műveltek ők,
 Feltételemről hogy leverjenek,
 'S azt nem tehetvén, hogy hát őket is
 Vinném magammal! Itt is, isten őrizz!
 Félek, miattam aggódván, talán
 Valóba' jönnek mindenütt utánam.

Pekkinbe jöttem én hát esmeretlen.
 Szülő hazám több száz mértföldre hátra.
 Szándékom itt a' nagy khán' táborában
 Szolgálni, és ha kedvezend az ég,
 Vitézi tettel sorsomat javítani.
 — Most nem tudom, mi pompa tölti el
 Vidékiekkel Pekkin' városát,
 Hogy engem egy vendégház sem tudott
 Már befogadni. — A' csekély kunyóban
 Amott adott egy asszony jó szüből
 Szállást.

BÁRÁK.

Az én nőm az, herczeg.

KÁLAF.

Tied?

Áldd a' szerencsét; érzékeny szívű
 Társat találtál. Most élj boldogul.

Kezét nyújtja Bárának.

Nekem be kell a' belvárosba menni,
 Az ünnepélyes pompát szemre venni,
 Melly olly temérdek népet összegyűjtött.
 Az'tán jelentvén a' khánnál magam',
 Kérem fogadjon bé vitézi közzé.

BÁRÁK,

a' herczeget, ki menni akar, visszatartja.

Herczeg, maradj itt! Hogy' mennél oda?

— Egy undorító látványon kíván-e
Szemed legelni? — Tudd meg herczegem,
Szörnyű műveknek, képtelen csudáknak
Játékszinére jöttél most ide.

K Á L A F.

Hogy hogy? Miképen kell azt értenem?

B Á R Á K.

És még te azt nem hallottad, Turandot,
A' khán' leánya, mint meríti gyászba
És könnyözönbe Pekkin' városát?

K Á L A F.

Úgy, — régenébe hallottam biz' én
A' Kárazánok' földén e' felől.
És köz beszédben azt is hirtelék,
Hogy példa nélkül gyászos véget ért
Itt Keicobádnak egy herczeg fia.
Hogy szint' ezen gyult a' hadnak tüze,
Mellyben királyi háza tönkre ment.
De sokra ér a' vak köznép fecsegni,
Mit csak nevetve hallgat más okos.
Mondd el, miből áll a' dolog' valója.

B Á R Á K.

Ez a' Turandot, a' khán' egyszülöttje,
Elmével is, de főkép kellemeikkel
Ugy meg van áldva, hogy még képiró'
Ecsetje teljes ékét fel nem érte;

Bár e' világon sok száz másolatja
 Forog királyfi kézen. — Ő tehát
 Olly megvetője minden férjfinak,
 Hogy jobb kezét sok nagy király hiába
 Próbálta kérni.

K Á L A F.

Keicobád királynál

Laktomba' hallám én ez ó regét.
 'S nevettem. Ám de folytasd még tovább.

B Á R Á K.

Én nem beszélek ó regét. Nem egyszer
 Akarta már a' khán a' büszke lyányt,
 Mint örökösét sok tartományiban,
 Némelly királyi hercegekhez adni.
 Mindenkor ellentállott a' makacs.
 Oh, mert vakabb is atyjának szerelme
 Eránta, hogy se' merné kényszeríteni:
 Több ízbe' vont már véres háborút
 Chinára. — Bár még győzedelmesen
 Tért vissza mindég a' khán a' csatából,
 De alkonyodni kezd életkora,
 'S félő, öröklő nélkül sirba száll.
 — E' gond erőt vett egykor gyengeségén,
 'S kemény beszédet tartott a' leánynyal.
 „Vad gyermek“, úgy mond, „férjhez menj!
 Ha nem,

Módot találj, hogy mentsd meg népemet
 A' háborúknak vérontó dühétől.
 Öreg vagyok már én. Sok nagy királyt
 Felingerelt rám oktalan negéded,
 Hogy megvetetted őket. Ám keress
 Módot miként űzd el kérőidet;
 Az'tán hogy élj vagy halj, reád bizom.“
 — Megrázta e' nem várt komoly beszéd
 A' büszke szépet. Mindent összehordott,
 Próbált kibúni. Könnye' záporát
 Pazérlva ontá. Nyelve mit tehet
 Ékes beszéddel, azt el nem mulasztá.
 De rendületlen állta ostromát
 A' khán. Tehát ő végre azt kívánta,
 Boldogtalan lány atyjától, — kívánta
 — Halld, mit kívánt az álnok furia!

KÁLAF.

Hallottam, és az ízetlen regét
 Gyakran nevettem. Várj, elmondom én:
 — Hogy atyja adna egy édictumot,
 Arról, hogy őtet minden hercegek,
 Minden királyi vérből származottak
 Megkérhetik, de illy kötés alatt:
 A' hercegasszony köz diván alatt,
 Személy szerint a' khán' 's tanácsosi'
 Ott létiben, felád három mesét;

Mellyet ha megfejt a' kérő, nyerendi
 A' herczegasszony' jobbját, és vele
 Császári rangot 's koronát. — Ellenül,
 Ha a' meséket meg nem fejtheti, —
 Szent esküvéssel, minden istenekre,
 A' khán fogadná fel, hogy vakmerő
 Kérője hóhér' pallosára jut.
 — Szólj, így van - e? Most végezd el regé-
 det.

Legalább unalmat üzni jó.

BÁRÁK.

Regémet?

Adná az isten! — Borzadott előbb
 A' khán; de mikre nem szer a' gonosz!
 Hizelkedik, sír, majd ismét könyörg,
 Győző okot hord fel. — Kicsalja hát
 A' lány atyától a' példátlan esküt.
 Hát mit tesz az? Mond a' ravasz zokogva:
 Nincs a' világon olly bolond királyfi,
 Ki a' veszélyes játékon fejét
 Kockázní merje! A' kérők' raja
 Rémülve széled, 's én nyugodtan élek.
 Ha lenne még is egy olly vakmerő,
 Ám lássa, mit nyer a' boldogtalan.
 Atyámat értte nem vádolja senki,
 Ha végrehajtja szent törvényeit! —

Törvénybe ment az emberségtelen
Ajánlat, és köz hurré tétetett.

Kálaf főcsóválva hallgatja.

— Adná az ég, hogy volna mind rege;
Vagy volna álom mind, a' mit beszéltem!

K Á L A F.

Mint hogy te mondd, jól van, elhiszem.
De a' horogba nem kerül királyfi,
Azt is hiszem.

B Á R Á K, a' kapura mutat.

Nézz fel csak herczegem!

A' fők amott fenn, sorban a' kapun
Királyfiakhoz tartozók valának,
Kikben nagyobb volt a' vágy mint az ész,
A' sphinx' meséi' titkát fejteni;
És itt siralmas vesztőket találtak.

K Á L A F.

Ah, borzadok! — Van hát olly sült bolond,
Ki kész fejét egy rémért veszteni!

B Á R Á K.

Nem. Azt ne mondd. Ki arczképére pillant,
Melly másolatban mindenhol bejár,
Érez magában egy varázs erőt,
'S vakon rohanna nyilvános halálba.
Az istenasszonyt képző originálért.

KÁLAF.

Tám holmi kába —

BÁRÁK.

Nem csak. Sőt valóba'

Értelmes ifjak szédülnek meg inkább.

Azért tolong ott benn a' nép ma is,

Mert egy samarkandbéli herceget,

Egy a' világon legjelesb királyfit

Fognak fejezni. Én nem nézhetém,

Azért vonultam onnan el. Mig atyja

A' fontolatlan esküvést siratja,

Örömbe' tombol benn a' büszke szép.

Táviról siketes dobszó hallatik.

Halld! A' siket dobszó jelenti, most,

Most jár fejénél hóhér' pallosa!

KÁLAF.

Mégfoghatatlan dolgokat beszélsz.

Mit? Asszonyembert a' természet úgy,

Mint e' Turandot, szív-'s érzéstelen

Formálhat-e?

BÁRÁK.

A' nőm' leánya benn

Szolgál Turandot' háremében. Ettől

A' mit felőle hallunk, képtelen.

Egy tigris az, de csak kérőihéz;

Minden világhoz angyal ő különben.
Csak büszkeség a' vétke, melly rutítja.

K Á L A F.

Pokol' tüzeire minden olly csudával,
Kiben kihalt az érzés, megfagyott
A' sziv, 's csupán csak ön magát imádja!
Ha atyja volnék, testét mondhatom
Tűzláng emésztné meg.

B Á R Á K.

Jön Ismael,
A' most kivégzett herczegnek barátja.
Könnyár borítja képét — — Ismael!

M Á S O D I K J E L E N É S.

I S M A E L és E L Ő B B I E K.

I S M A E L,

nyújtja Báraéknak kezét, sokogva.⁷

Nincs ő — kimult — a' mord halálcsapás
Meglett. Hogy engem kétszeres halál
Ért volna inkább!

B Á R Á K.

Oh, irgalmas ég!
— De miért bocsátád a' diván elébe,
Tudván hogy ott nem nyer mást mint halált!

ISMAEL.

Még szemrehányás híja bánatomnak.
 Oh, kértem, óvtam, sírtam, fogtam én.
 Tettem mit a' sziv, mit tiszttem kívánt;
 Mit ért? Siket volt a' barát' szavára!
 Egy hathatósabb ösztön kergeté.

BÁRÁK.

Ne sírj. Nyugodj' meg.

ISMAEL.

Én hogy megnyugodjam?
 Nem! Nem mig élek! Én láttam halálát.
 Mellette voltam végpillantatóban.
 Mint egy hegyes tőr véste búcsuját
 Szívembe. „Szünj meg“ ugy mond „mért si-
 ratsz?

Önként 's örömmel mégyek én halálra,
 Ha azt, kiért az élet drága volt,
 Ugy sem lehetne birnom. Oh atyám,
 Atyám! szerelmes egy atyám, bocsáss meg,
 Hogy búcsuvétlen szöktem tőled el!
 Te nem bocsáttál volna engemet
 Ezen halálos útra! — Vedd barátom,
 'S mutasd meg ezt az arczképet neki.

Kihuz kebléből egy kisded arczképet.

Talám ha látja e' remek művet,
 Bocsánatot nyer nála a' fiu.“

Zokogva sírván ajkához nyomá
 Még egyszer ezt az undok mázolászt,
 Mint a' ki halva sem válhatna tőle.
 Akkor letérdelt, és — egy bárdszeléssel —
 Még csontaimban reszket a' velő —
 Láttam kifecscsent vérét, 's a' derék,
 Láttam, fejetlen mint hanyatla el.
 Hóhér' kezében láttam fennakadva
 A' drága főt — és vérem megfagyott.

Bosszusan földre csapja az arczkópot.

Átokra méltó kép! Itt hagylak én
 A' porban, összezuzva lábaimmal!
 Bár csak magát a' tigris fajzatot
 Lehetne törnöm értted izre porra!
 Téged királyom látna? — Nem. Samarkand
 Engem se' lát meg többé. Mégyek én,
 Egy pusztaságba mégyek én 's utánad,
 Felejtethetlen herczeg, ott sirok.

Elmegyen.

HARMADIK JELENÉS.

KÁLAF és BÁRÁK.

BÁRÁK, egy idej szünet után

Hallottad-e ezt, herczeg?

K Á L A F.

Mint fakép

Ugy állok itt, eltelve borzadáással.
Rejthet magába olly varázs erőt
Lélektelen kép, egy festő' művé?

Az arczkép után nyul.

B Á R Á K,

hozzá fut és visszatartja.

Mit akarsz? — Nagy isten!

K Á L A F, mosolyogva.

Semmit. Felveszem

E' képet innen a' porból. Hiszem
Méltó, hogy azt a' gyilkos kellemet
Megnézzem.

Ismét a' kép után nyul 's felveszi.

B Á R Á K, tartóztatván.

Inkább nézz Medúza főre

Mint e' bűbájos képre. El vele!
Vesd el magadtól! Nem. Nem engedem.

K Á L A F.

De nincs eszed. Ha gyenge vagy magad,
Én nem vagyok. Még asszony' kellemén
Szemem sem állt meg egy pillantatig,
Nem hogy szívem megindult volna rajta.
'S mit nem művelt még élő báj velem,
Azt egy ecset' holt mázolósa tenné?

Felesleg a' gond, Bárák — Más forog
Elmémbe', nem szerelmi rajoskodás.

A' képet nézni akarja.

B Á R Á K,

keszben a' képet megregadja.

Csak még se' nézz rá herczeg — Még se nézz!

K Á L A F, bosszusan.

Patvarba, gyáva! Megbántasz.

Bárákot ellöki, a' képet nézi 's elálmélkodik. Szünet után.

Egek!

Mit látok!

B Á R Á K,

töprekedve keszt törsi.

Istenem! Hová legyek!

K Á L A F,

Bárák' keszt hevesen megfogja.

Bárák!

Szólni akar, ismét a' képre néz, és gyönyörködve szem-
léli azt.

B Á R Á K, magában.

Egek, ti légyetek tanúim —

Ok nem vagyok. Meg nem gátolhatám.

K Á L A F.

Bárák! Te bármít mondj, e' szép szemekből,
E' nyájas arcnak báj vonásiból,
Kő szív, minőről szólsz, ki nem tűnik.

BÁRÁK.

Beldogtalan, mit hallok? Száz ezerszer
 Szebb még Turandot, mint e' kép mutatja!
 Festő' ecsetje teljes kellemét
 Nem érte még fel; még is vad szívének
 Vérszomja minden képzetet halad.
 Oh vesd le mindjárt, vesd az átkozott
 Halált lehellő képet! Oh ne szívd
 Mérgét az undok öldöklő csudának!

KÁLAF.

Eredj! Hiába. El nem rettenek.
 Ti égi bájok! Forró ajjakak!
 Igézni termett két szem! Melly gyönyör
 Summázva birni ennyi kellemet!

Áll elmerülve a' kép' nézésében, akkor hirtelen Bárákhoz fordul, 's kezét megfogja.

Bárák! Ne adj ki. — Vagy most, vagy soha!
 Itt a' jel; én is próbálok szerencsét.
 Mit féltsem e' meguntam életet?
 — Csak egy vonás kell, 's a' legszebb leány
 A' föld' színén, 's egy császárság enyém.
 Vagy, megmenekszem életem' nyügétől.
 — Édes reményem' záloga, ritka mű!
 Éretted újra kész egy áldozat;
 'S vágyik merészen próbát állani.
 Oh légy erántam kedvezőbb! — De Bárák,

Szólj! Látom-e a' divánban halálig
E' bájak' élő példányát?

Es alatt egy hóhérnak irtózatos lárvája emelkedik a' kapu felibe,
ki ott egy főt felszur. Az előbbi sikeres dobszó követi e'
tüneményt is.

BÁRÁK.

Tekints!

Tekints fel édes herczeg 's borzadozz!
Boldogtalan bajtársadnak fejét
Szurják amott fel. Nézd rád mint merednek
Szemei! Tulajdon a' hóhér kezek
Várnak fejedre. Oh térj meg! Bizony
A' sphinx' meséit meg nem fejtheted.
Már képzetemben látom én fejed',
Ifjakkak intő például kiszurva
Iszonyú sorukba a' véres fejeknek.

KÁLAF,

az ujonnan felszurt főt érzékeny elandalodással szemléli.

Boldogtalan fi! Melly homályos ösztön
Hajt titkosan 's kiállhatatlanul
Engem halálos társaságotokba!

Gondolkozva áll, majd Bárákhöz fordul.

— Mért könnyezel jó Bárák? Nemde már
Egyszer sirattál engem holt gyanánt?
Jer! Semmi lélek meg ne tudja tőled
Ki légyek én. Tán szenvedésimet

Az ég elégi, és ma boldogít;
 Szegény szülőim is vigasztalódnak.
 Ha nem — Valyon mit kockázok vele,
 Előttem a' mi drága volna még?
 Hűségédért majd hálával leszek
 Meséimet megfejtén. — Isten áldjon!

Menni akar, Bárák nem ereszi, ez alatt kijön a' házból Skirína Báráknó.

BÁRÁK.

Nem. Nem bocsátlak! Asszony jer segíts,
 Ne bocsásd — Ni, halni megy veszett feje!
 Divánba megy, hogy ott fejtse meséket.

NEGYEDIK JELENÉS.

SKIRÍNA és ELŐBBIEK.

SKIRÍNA, utját állja.

Mit hallok! Állj meg! Vendégem, te vagy?
 Mondjad, mi kerget, szép ifjú, halálra?

KÁLAF.

Ez, jó anyó, nézd! E' tündér alak
 Hí, hogy kövessem sorsomat.

Az arcsképet mutatja.

SKIRÍNA.

Nagy isten!

Hol jár kezén az ördög' szerzete?

BÁRÁK.

Ki hitte volna!

KÁLAF, közéjük áll.

Hasszán! Asszonyom!

Szállásadástok' béreül tiétek

Lovam 's ez erszény — minden birtokom.

Nélkülök én már nem szükölködöm.

— Mert vagy jövök, mint császár, gazdagon

Diván elől — vagy mint halál' fia.

— Ha tetszik egy részt áldoztok belőle

Az isteneknek, 's koldusok között

Kiosztatok; hogy rám az ég' kegyelmét

Könyörgve kérjék. — Isten véletek!

Sietve el a' városba.

Ö T Ö D I K J E L E N É S.

BÁRÁK. SKIRÍNA.

BÁRÁK, utána ered.

Maradj uram! Megállj! Szegény uram!

Hiába! Elment! Nem hall engemet.

SKIRÍNA, njságlesve.

Urad? Tehát te esmered? — Beszélj —
Oh szólj hamar, ki a' nemes jövény,
Ki a' halálra ugy siet?

BÁRÁK.

Ne firtasd.

Azonba' ritka elméjét tekintvén,
Még van reménység. — Jer velem Skirína.
E' pénzt, 's magunk is a' mivel birunk,
Áldozzuk a' nagy Fóhinak, felét
Előbb kiosztván a' koldus-seregnek:
Hogy ők könyörgvén jóltévőjökért
Oltár előtt mind addig, míg felért
Fohászzkodásuk a' lágyult egekre,
Ott térdepeljük térdeket sebesre!

Haza mennék

MÁSODIK FELVONÁS.

A' diván' nagy tereme két ajtóval, egyike a' császár' szobáira, másika a' herczegasszony' szerailjára szolgál.

ELSŐ JELENÉS.

TRUFALDIN mint herétek' felvigyázója méltósággal áll a' szin' közepén, parancsolgatván sokotéinek, kik foglalatások a' diván' rendbe hozásában. Azután BRIGELLA.

TRUFALDIN.

Frisen! Mozogjunk! A' diván sereglik.

Szőnyeg terüljön. Két tronus reá.

Felsegéé jobb kézre, másikan

A' szép királyné itt balon fog ülni!

BRIGELLA,

belép és csudálkozva néz körül.

Lelkem Trufaldin! Szólj, mi baj megint?

Mi végre kell a' diván sürgetősön?

TRUFALDIN,

rá se figyelmeztén, a' sokotákhez.

A' doctoroknak nyolcz szék jó oda!

Bár ő kegyelmek itt nem doceálnak,

De hogy tudákos tárgy fordul elő,
Hosszú szakállal kell itt ha figurálnak.

BRIGELLA.

Szólj hát! Miért? Mi végre mind ezek?

TRUFALDIN.

Miért? Mi végre? — A' császári felség
És szép királyném a' nyolcz doctorokkal,
Ismét az excellentiás urakkal
Mindjárt begyűlnek, és itt széket ülnek.
Egy fris királyfi érkezett 's jelenti
Hogy vágyik egy főhosszal kurta lenni.

BRIGELLA.

Mit? Még alig ha három óra mult,
Hogy megnyakaztak egyet —

TRUFALDIN.

Ugy vagyon.
A' munka most, hál' isten, jól megyen.

BRIGELLA.

Tréfát csinálsz te abból, vad pogány?
'S a' gyilkolásban kedvedet találod?

TRUFALDIN.

Mért nem találнам, nékem is ha cseppen
Mindég egyetmás, hányszor egy vidéki
Hosszú utát megtette? — Hányszor itt
Az én királyném szépen átevez

A' nászi szikla mellett, háremünkben
 A' jó kalácsnak akkor van divatja.
 Így van szokásunk, így élünk vele
 Minden nyak-ünnep nap.

BRIGELLA.

Haj, szemtelen!
 Bőröddel egy szint hordoz lelked is.
 Hogy korcs, hogy egy félemler vagy, ki-
 tetszik!
 Más ember, értsd jól, a' ki ép 's egész
 Érző szivet hord mellében, megindul.

TRUFALDIN.

Mi az? Megindul? Hát mi híjuk-e
 Pekkinbe herczeg ő kegyelmeket?
 Mi nem. Ha önként olly futó bolondok,
 A' mit keresnek meglelik. Hiszem
 Olvashatólag irva van kapunkon
 Mit adnak itt — Mi senkinek fejét,
 Ha hozza, el nem vennénk. Az pedig
 Rég' elveszett már, mellyet itt kitesznek!

BRIGELLA.

Szép egy találmány, a' jó herczegekből,
 Kik tiszteletre jönnek, csúfot üzni.
 Három szövényes kérdést rakni fel,
 'S ha nem találják, felmészárlani.

TRUFALDIN.

Nem ugy barátom! Sőt a' legdicsebb
 'S felségesebb észet rejti e' találmány.
 Akárki tud lyányt kérni. Nem nehéz
 Hölgyet keresvén fel 's alá utazni.
 Jól él az ember más' konyhája mellett,
 Henyél leendő ipjának nyakán.
 Némelly sohonnai és tilló lovag,
 Hátára szedvén minden statusit
 Egy mantli-zsákba, minn élőködik,
 Ha nem kap itt is, ott is egy kosárt?
 Nem volt különben nálunk. Hemzsegett
 Mint korcsma-házban a' herczeg-sereg,
 'S ólálkodott itt a' gazdag leányra.
 Bármilly czudar volt, még is mindenik
 Magát ítélte a' legérdemesbnek
 A' föld' színén legszebb leány' kegyére.
 Már szinte mint egy tárt komédiába
 Jött a' kinek csak tetszett: mig királyném
 A' furcsa észre jött, hogy udvarát
 Tőlök, huszonnégy óra mig lefoly,
 Tisztára sepri. — Más az illy szerű
 Szerelmi bajnok néppel ördögöt,
 Gigást vadásztat. Vagy midőn ebédet
 Bábelben a' schach, illő tisztelettel
 Kivétet annak egy ép zápfogát.

Más tánczó fá, éneklő vizet,
 Vagy egy beszélő fűlmilét kerestet.
 — Ő semmit illyest! Csak három csinos,
 Takaros meséket ad megfejtniek
 Meleg szobában ülve nyugalmasan.
 A' csizmatalp sem ázik, kard se' peng.
 Csak homlok izzad. — Lásd Brigella pajtás,
 Ő sejtí hogy' kell. Ő találta el,
 Mint kell kiadni a' bolondok' utját!

BRIGELLA.

'S lehet talám még érdemes gavallér
 'S jó férj azért, ki szőrszál-hasgató
 Kérdéseket felfogni nem szer is.

TRUFALDIN.

Látod komám, jó szándékból teszi
 A' herzegasszony, hogy még nász előtt
 Feladja a' megfejtendő mesét.
 Mert jaj keserves lenne nász után,
 Ha akkor adna fel tuskés meséket
 'S nem lesz szegény férj képes fejteni!
 De most, ha meg nem fejtí is, csekélység —
 Tüstént, alig hogy jól megérezi,
 Csak egy kegyelmes pallos koczczanással,
 Frisen menekszik bánatos fejtől.

BRIGELLA.

Te nagy bolond; nincs mit veled beszélni.

— Vessz hát meséddel — Már ha asszonyod
 Eszét mutatni olly dühödve vágyik:
 Kell-e azért hogy a' királyfiak,
 Kik a' mesékre nem nagy mesterek,
 Meghaljanak? — Már e' dühös, bolond,
 Pogány, kegyetlen, durva gondolat!
 Hol hallod azt, hogy a' ki éles észszel
 Nem bir, megölnék értte?

TRUFALDIN.

Várj te kába!

Hogy' üzze hát el a' bolondokat,
 Ha nem kerül a' próba-tett egyébbe
 Diván előtti megpironkodásnál?
 Egy gyermek is fut bátran a' jegen,
 Ha tudja hogy nem zuzza szét agyát.
 Sőt hidd el, a' ki herczegasszonyunkra
 Sem birtokára nem vágyott különben,
 Majd nyakrafőre jőne a' mesére.
 Mert végre éles elméjébe minden
 Szerelmesebb még mint a' szép leányba.

BRIGELLA.

Mi lesz utóbb is a' históriából?
 Az hogy Turandot asszony ott marad.
 Tudom nyugalmát kedvelő 's okos
 Egy olly hegyes tőpárnát nem veszen.

TRUFALDIN.

Szegény Turadot, férj nélkül maradtál!

Távulról muzsika-marsch hallatik.

BRIGELLA.

A' khán közelg!

TRUFALDIN.

Marsch, konyhát őrzeni!

Én is megyek szép herczegasszonyomhoz.

Külön uton elmennek.

MÁSODIK JELENÉS.

Egy csapat katonaság és bajnoki játékosok. Utánok nyolcz doctorok, kiket követnek PANTALON és TARTAGLIA. Utól jön ALTÓUM a' nagy khán. Pantalon és Tartaglia helyt foglalnak a' császári tronussal szembe, a' nyolcz doctorok hátrább, a' többi késéret azon oldalon, hol a' császári tronus áll. A' császár' beléptekor mindyájan arcra borulnak, és ugy maradnak, mig a' tronusba felhágott. Akkor felkelnek, székeikre ülnek. Egy intésre, mellyet Pantalon ad, megszűnik a' muzsika.

ALTÓUM.

Mikor szünik, hiv szolgák, bánatom?

Im a' Samarkandbéli hercezet

Alig tehattük még a' sirverembe,
 Még folynak értte könnyeim — 's viszont
 Egy másik, egy új áldozat közelget,
 Vértő szívembe új sebet csinálni.
 Kinomra nemzett átkozott leány! —
 Mit ér, ha késő, a' pillantatot,
 Melly a' kegyetlen törvényt létre hozta,
 Átkozni, mellyben eskümet letettem?
 Szent eskümet már meg nem szeghetem.
 Nem hajlik a' lyány. Nem rettennek el
 Kérői; vakként futnak a' halálra.
 Kihez folyamljak? Oh, ki ad tanácsot?

PANTALON.

Ki ad tanácsot, felség? Van mit adni?
 Nálunk keresztyén népek' földökön,
 Édes hazám' Velencze' városában
 Gyilkos parancsra nem mondnak hűtet,
 Nem hoznak ilyen vad törvényeket.
 Egyáltalán nincs példa ott reá,
 Hogy egy királyfi apró képeken
 Elandalodván, egy lyány' kedveért
 Nyakát szegetné. Egy asszony személyt,
 Ki úgy születne mint ez a' Turandot,
 Ott a' világnak minden kincseért
 Nem lelni; a' ki minden férjfiut,
 Mint ez, magához szédítsen. Korántse! —

Ments' isten! Ollyas álmunkban se' volt,
 Midőn hazámban laktam jobb koromban,
 Mig nem becsülem' viszonzjai,
 Mint tudja minden, honnomból kiűztek,
 'S jó csillagom majd e' császári várba
 Vezérle, hol mint cancellarius
 Jó karban élek. Chináról csak annyit
 Tudtam, hogy egy jó szer hideglelésben;
 'S most véghetetlen kell bámulnom itt
 A' sok csudás lyányt és legényeket,
 Csudás parancsot és törvényeket.
 Ha Európában én ezt elbeszélem,
 Akárki szemtől szembe' rám kaczag.

A L T Ó U M.

Meglátogattad-e, Tartaglia,
 Az új merészt?

T A R T A G L I A.

Igen is, felséges úr!
 Meglátogattam. A' császári kastély'
 Bal szárnya' külső végén van beszállva,
 Mint rendesen más vendég-herczegek.
 — Egy ritka ifju. Olly szép, olly deli!
 Szivem reped meg értte. Oh de kár,
 De kár szegénykét hóhér kézre adni!
 Olly kedves ifjut! Oh én, tudja isten,

Belé szerettem! Nála szebb legényt
Én életemben nem láttam soha.

ALTÓUM.

Átokra méltó törvény! Gyászos eskü!
— Reménylem, a' kirendelt áldozat
Kiment ezért is a' nagy Fóhinak;
Hogy véghetetlen bölcsesége' fényét
Terjesztené ki a' boldogtalanra. —
Ah, nem merek már én reményleni!

PANTALON.

Az áldozat kiment bőven 's felesleg.
Engesztelésül háromszáz tulok,
Mind a' kövére hullott el Tiennék.
A' napnak adtunk háromszáz lovat,
A' holdnak is kijárt szint' ennyi sertés.

ALTÓUM.

Most hát be kell őt hívni, a' merészt!

A' késéret' egy része eltávozik.

— Probáljuk ezt is céljáról levetni.
Ti is, ti díván' bölcs' szövétneki
Segítsetek, 's én érttem szóljatok,
Minden legyőző okfőt hordjatok
Elő, ha nyelvem' fájdalom kötendi.

PANTALON.

Felség! Magam se' ásom el fejem'

Fél század óta gyült talentomát.
 'Torkom' rekedtre prédikálom én;
 Mit ér, — ha még is mint egy pulykafi
 Nyakát szegetni hagyja?

TARTAGLIA.

Megkövetve

Colléga úrnak érdemes személyét,
 Én éles elmét vettem észre nála;
 Ki tudja? — Én még el nem csüggedek.

PANTALON.

Ő fejtené meg a' kigyó' meséit?
 Azt nem hiszem!

HARMADIK JELENÉS.

ELŐBBIÉK. KÁLAF, egy testőrtől késértetve. A'
 császár előtt térdre bocsátkozik, kezét homlokára emelve.

ALTÓUM,
 egy ideig az ifjút szemlélvén.

Kelj fel, boldogtalan! —
 Melly termet! Ah, melly kellemes vonások!
 Mint vérzik értte szívem! — Szólj, ki vagy?
 Mellyik hazában nyerted létedet?

K Á L A F,

kevés ideig savoródtan hallgat, akkor illendő maga' meghajtásával.

Engedj, hatalmas úr, most esmeretlen
Maradni.

A L T Ó U M.

Mit? Te hát így esmeretlen,
Így névtelen kimernéd nyujtani
Császári lyányom' jobbjaért kezéd'?

K Á L A F.

Királyi vér foly, császár, véreremben.
Lételre mint egy herczeg jöttem én.
Ha rám halált mért a' végzés, nevem,
Szülő hazám és törzsököm ki fog
Világosodni még halálomig.
Hogy minden értse meg: nem érdemetlen
Nyujtá kezét ki lyányod' jobbjaért.
Kedvezz ez uttal, és hagyj esmeretlen.

A L T Ó U M.

Milly édesen foly ajkán a' beszéd!
Mint szánom! — Ugy de hát ha a' mesét
Megfejtened, és akkor származásod —

K Á L A F.

Törvény csupán a' herczegekre szól.
Ha engemet megszán az ég 's nyerendek,
És én királyi herczeg nem vagyok:

Kinos halálnem oltsa éltemet,
 Ne fedje sirhant hervadt testemet,
 Vad állatoknak vettessék az étkül.
 Pekkinben él úgy is már egy tanúja
 Mind törzsökömnek, mind pedig nevemnek.
 Csak most kegyelmezz császár 's hagyj ne-
 vetlen.

ALTIÓUM.

Jól van! Legyen meg! Tőled szép fiam,
 Hitelt 's kegyelmet meg nem vonhatok.
 — De légy te is hát egy császár eránt
 Egy kedvezéssel, a' ki tronusáról
 Alá könyörg: fuss a' veszély elől,
 Mellyet vakon még huzni életedre.
 Állj el veszélyes czéledtől. Felét,
 Hasonfelét kérd inkább birtokimnak;
 Bizony megosztom e' tronust veled.
 Olly hathatósan húz szívem feléd,
 Hogy én leányom' jobbja nélkül is,
 Itt tronusomban néked helyt adok.
 Mért kényszerítesz hogy tyrann legyek?
 Rég' száll fejemre már a' népek' átka.
 Már tiz legyilkolt herczeg' vére kér
 Bosszút az égtől búban ósz fejemre.
 Azért, ha már nem szánod önnödöt,
 Tekints reám, és kéméld könnyemet,

Melly hantodon majd fogna hullani
 Kisírt szememből. Oh ne hagyd tovább
 Átkoznom azt az órát, mellyben én
 Világnak egy lyányt nemzék ostorúl,
 Ki könnyeimnek gyász árját fakasztja!

KÁLAF.

Szünjön keserved, felség! Tudja isten,
 Mint vérzi gyászos sorsod keblemet.
 — Valóba', egy illy kegygyel tölt atyából
 Nem szállt vad érzés által magzatába.
 — Téged ki tarthat vétkesnek? Valyon
 Szeretni vétek-e leányodat?
 Vagy vétek-e egy égi bájra fejlett
 Magzattal a' föld' népét díszesíteni?
 — Nagy lelkeséged boldogabbra tartsd.
 Én nem vagyok rá méltó, hogy veled
 Országodat megoszszam. Most pedig,
 Vagy az felőlem istenek' tanácsa,
 Hogy feltaláljam boldogságomat
 Dicső leányod' óhajtott ölében; —
 Vagy hadd szakadjon vége életemnek,
 Melly nála nélkül csak terhemre van!
 Nincs más, Turandot vagy halál előttem!

PANTALON.

Ej, drága fennség! Mondja meg nekem,
 Kapunk felett a' főket látta-e?

Én nem beszélek többet. — Ej uracskám!

Tatár üzé tám, hogy nagy messzeföldről

Pekkinbe nyargal; itt pedig nyakát —

Még a' nyereg se' hült meg, olly mohón

Metszetni siet mint egy kecskebak?

Megértse ám, hogy körmönfont meséket

Lök a' hamis kisasszony majd elébe.

A' hét görög bölcs, és a' fordítók

Mind hetvenen, több álló évekig

Hiába rágnák körmöket felettek.

Mi is — pedig vén practicusok vagyunk,

Könyvpor befogta hajjal — csak sok ügygyel

Bajjal találjuk el mély titkokat.

Nem holmi ifjuság' barátja-béli

Dibdáb meséket ad; nem illy szerüket:

„Vizen megyen még sem locsog,

Sáson megyen még sem suhog.“

Épen nem. A' legújabb módiként

Készíti őket. Átkozott diók!

Nem lesz felette könnyü felharapni.

Mert lám, ha a' megfejtés pappirosra

Nem volna irva, melly pecsét alatt

A' doctoroknál áll, ők mondhatom

Fejekre állnak, még se' fejtenék meg. —

Jobb hát ha megy, jó pösze, merre jött.

Kár még konyulni olly fiók virágnak,

Kár szétrepülni a' selyem hajaknak.
 Vagy tudja meg, ha még makaeskodik:
 Erősben áll a' kertben egy retek,
 Mint, úrfikám, a' fő fejer nyakán.

K Á L A F.

Kár vesztegetned a' szót, jó öreg,
 Mondám: Turandot vagy halál!

T A R T A G L I A.

Ugyan!

Patvarba, már ez nagy vakság 's makaesság!
 — Itt nem dióra játszunk, úrfikám,
 Sem gesztenyére. Itt most főre jár
 A' koczka — főre — Jól fontolja meg.
 Több más okot nem hordok én elő,
 Mint ezt az egyet; és ez nem csekélység —
 A' fő forog most koczkan, 's élete!
 Im' a' kegyelmes felség, tronusáról
 Atyásan inti, félti, óvja, kéri —
 A' napnak értte háromszáz lovat,
 A' nagy Tiennek háromszáz bikát,
 A' csillagoknak háromszáz üszőt,
 Színt'ennyi sertést a' holdnak feláldoz.
 Goromba volna 's hálátlan vad ember,
 Ki ennyi jóság mellett is busítná
 Egy illy kegyelmes császár' jó szivét.
 Ha több leány se' volna a' világon

Mint e' Turandot, még is kábaság
 És menthetetlen vakság, életét
 Kockázní érte. — Nyers beszédemet
 Zokon ne végye úrfikám. Hiszen,
 Tudj' isten, én ugy szánom, ugy kívánom
 Javát! — Mi volna az? Fejét kitenni!
 Ah, nem lehet! Hogy, hogy?

K Á L A F.

Ne hányj, öreg,
 Ne hányj hiába borsót a' falakra.
 Értsd meg: Turandot vagy halál!

A L T Ó U M.

Legyen!

Rohanj halálba, tépd ki szívemet!

Egy drabanthoz.

Leányomat be kell szólítani

Drabant el.

Ma második vérontáson legelhet.

K Á L A F,

az ajtó felé fordulya, feszült várakozással.

Örök hatalmak! — Hát meglátom őt!
 — Itt a' nagy óra! — Oh erőt egek!
 Erőt szívembe, hogy tekintetén
 Zavar ne lepjen! Elmémnek világát
 Homály ne fogja! Nem rettent egyéb
 Csak kellemének tompító sugára.

Ti istenek, ne hagyjatok magammal
 Hasonlanom. Ti látjátok, miként
 Reszket velőm, mint ingadoz szívem;
 Miként szorong a' várakozás miatt.
 — Diván' birái! Létemnek birái!
 Ne büszke nagyravágyót nézzetek
 Bennem, ki a' sors ellen küzdenék;
 Szánjátok inkább a' boldogtalant!
 Itt az akarásnak, elhatározásnak,
 Okoskodásnak, józan fontolásnak
 Nincs befolyása, nincs részvétele,
 Erősb az ösztön, nem bírok vele.

NEGYEDIK JELENÉS.

Marsch hallatik. TRUFALDIN fellép, kivont kard a'
 vállán, utána a' feketék; az után több rabszolgálok, kik a' dob-
 szólóhoz accompagnieroznak. Ezek után ADELMA és ZÉ-
 LIMÁ, amaz tatár öltözetben, mind ketten fátyolosan. Zé-
 limánál egy szelencze, pecsétos levelekkel. Trufaldin és a' fe-
 keték a' császár előtt elmentőkben arcra borulnak, de mindjárt
 felkelnek; a' rabszolgálok letérdelnek, kezeiket homlokokra emel-
 vén. Utóljára megjelenik TURANDOT fátyolosan, gazdag
 chinai öltözetben, büszke méltósággal. Előtte a' tanácsosok és
 doctorek földre borulnak. Altóum feláll, kijő a' hercegasszony,
 homlokára emelt kézzel fejét hajt, akkor trónusába fellép.

Adelma jobb-, Zélíma bal keze fölül a' trónuson helyt foglalnak.
Trufaldin a' szelenczét Zélímától elveszi, és a' pecsétes leveleket
a' doctorok közt sok tekintetével kiosztja. E' meglévén, szo-
kott hajlongással eltávozik. A' muzsika megszűnik.

TURANDOT,

hosszas szünet után.

Ki az, kit újra csalfa vágy emészt,
A' sok siralmas példa' ellenére,
Elmés meséim' titkát fejteni!
Ki gyilkolója önnön életének,
'S csak áldozatnak számát jött nevelni!

ALTÓUM,

Káifra mutat, ki álmélkodva áll a' diván' közepén.

Itt áll, leányom! Érdemes különben,
Hogy készakarva férjeddé fogadd,
Késértetet nem állatván vele.
Ne költsd azért új gyászra népemet,
Atyád' szívét se' rongáld új sebekkel.

TURANDOT,

egy ideig az ifjut szemlélvén, halkal Zélímá' oz.

Nagy istenek! Mit érzek, Zélíma?

ZÉLÍMA.

Mi lelt, királyném?

TURANDOT.

Egy se' lépe fel

Divánba még, ki e' kemény szivet
Lágyítani tudta volna. Ez legelső.

ZÉLIMA.

Könnyű meséket hát, 's la büszkeség!

TURANDOT.

Mit szólsz, merész? Mit! Hát becsületem?

ÁDELMA,

ez alatt a' herczeget nagy csudálkozással nézvé, féire.

Álom csak-e? Kit látok! Istenek!

Ő az! Bizonnyal a' kertész-inas,

A' szép legény, ki Keicobád atyámat

Szolgált! — És ő egy királyfi volt!

Oh, mert sugallá akkor is szívem!

'S im' sajdításom most yálik valóra!

TURANDOT.

Még most időd van herczeg. Vakmerő

Szándékon hagyj fenn 's még elmehetsz.

Mert tudja isten, a' nyelv mind hazug,

Melly, mint kegyetlent engem káromol.

— Én nem kegyetlen, csak szabad vagyok,

Csak az kívánok lenni és maradni.

Csak senki másé lenni nem tudok.

E' jussomat, mit egy köz ember is

Létével együtt a' világra hoz,

Ezt védem én — én egy császár' leánya,

Látom miképen hordnak Ázsiában
 Rabszolga-jármot mind az asszonyok.
 Bosszúlni kell az eltiport nemet
 A' büszke férjfi népen, kit felettünk
 Gyengék felett más elsőség nem illet
 Mint durva testi erő. Nekem tehát
 Védfegyverül ha éles ész jutott,
 Miért ne védjem jusomat vele?
 — Egy szóval én még tudni sem kívánok
 A' férjfi nemről; én gyűlölöm azt
 A' büszke dölyfös fajt. — Minden becsesre
 Kíváncsisággal nyujtja ő kezét.
 Mindent, mi egyszer száját ízlelé,
 Befalni vágyik ő, a' telhetetlen.
 Ha a' teremtő engem kellemekkel
 Ruháza, 's éles észszel álda meg —
 Az lesz örökre sorsa a' jelesnek,
 Hogy azt vadászsza minden, 's a' csekély
 Nyugodva lappang becsstelen körében?
 Szükség hogy a' szép egynek rabja légyen?
 — Légyen szabad, mint a' szép égi nap,
 Melly nem csak egyre hinti éltető
 Sugára' fényét, melly mindent vidít,
 De senkinek nem rabja, nem sajátja.

KÁLAFA.

Felséges elme, ritka lelki dísz

Egy bájalakban! Hogy' lehetne hát
 Vétkelni már egy ifjút, hogy fejét
 Illy drága érdem-díjra tenni kész!
 — De lám, veszendő kincsért a' hajós
 Gályát, legényit, 's önnön életét
 Koczkázza tenger' féktelen dagályin.
 Vért izzad a' hős űzve vérmezőn,
 Muló dicsőség' árnyékát. — Talám
 Veszélytelen csak a' szépség nyeretnék,
 A' legbecsesb jó, legfőbb pályadíj?
 Nem. Hát kegyetlen nem vagy én előttem.
 Te is ne mondd az ifjút vakmerőnek;
 Ne vedd meg őt, ha gerjedő hevében
 Becsülhetetlen kincset nyerni tör.
 Magad szabad ki értte a' becsárt,
 Mellyen vehesse azt az érdemes —
 Királyfi lévén én is, életem
 Méltó becsár hát. Bár ez mindenem;
 De volna százszor, mind százszor kitenném.

ZÉLIMA.

Könnyű meséket ennek, az istenért,
 Szép herczegasszony! Ó érdemli azt.

ADELMA.

Ah, milly szeretni méltó! Milly nemes!
 Oh bár enyémnek tudnám! Bár előbb,

Mig a' szabadság' szép virányain
 Andalgva jártam ártatlan gyönyörben,
 Ismernem adta volna isten! Ah!
 Minő szerelmi tűz lobbant szivemben,
 Hogy származása' titkát megtudám!
 — Reménylj sziv! Őt neked még birni kell!

Turandothoz.

Zavar fogott el herczegasszonyom!
 Hallgatsz? Dicsőség, hír, név hol marad?

TURANDOT.

Mi lelt kemény sziv? Ingadozni kezdesz?
 Nem ugy Turandot! Győzni kell magad'.
 — Jól van. Legyen hát. Készülj vakmerő!

ALTÓUM.

Herczeg nem állsz el?

KÁLAF.

Én ismételem,
 Császár: Turandot vagy halál!

Pantalon és Tartaglia türelmetlen bosszankodást mutatnak.

ALTÓUM.

Nosza!

Olvasni kell a' törvény' cikkelyét;
 Hogy hallja gyászos sorsát a' makacs!

Tartaglia kivessi kebléből a' törvénykönyvet, mellére teszi,
 asután homlokára, akkor általadja Pantalonnak.

PANTALON,

átalveszi a' törvénykönyvet, előbb arczra borulván, feláll és
fenn szóval olvassa.

„Minden királyfi kérheti
Turandot herczegasszonyt,
De a' kérő a' divánban
Előbb három mesét bont.
Ha fel nem bontja a' mesét,
Nyakát pallos vágja el;
Fejét Pekkin' kapujára
Hóhér-inas szurja fel.
Ha felbonthatja a' mesét,
Menyasszonyát megleli.
Igy hangzik a' törvény, 's a' khán'
Esküvel pecsételi.“

A' törvény' felolvasása után megcsókolja a' könyvet, melléhez 's
homlokához nyomja, ugy általadja Tartagliának, ki előbb arczra
a' földre borulván, átalveszi, és Altóumnak eleibe teszi.

ALTÓUM,

jobb kezét felemeli 's a' törvénykönyvre teszi.

Oh, vérrel irt törvény, nekem kín 's gyötrellem,
Betöltetésedet hüttel pecsételem!

Tartaglia ismét keblébe zárja a' könyvet. Húszamos ideig mély
csendesség uralkodik.

TURANDOT,

szónok hangon.

Van egy élőfa, mellyen
Az ember él 's kihal.

Agg régisége ellen
Mindig fris zöldben áll.

Egy oldalán örök fényt
Isznak be lombjai,

A' másikat, pokolként,
Örök homály fedi.

Mindenkor új gyűrűket
Csinál, ha újra kel.

Ha mérsekelsz időket,
Ettől segítetel.

Könnyű nevet benyomnod,
Míg gyenge, kérgiben;

De hidd el, nem találsz
Azon ó létiben.

Ez élőfán mit értesz,

Kimondd ifju, ha nem, — **veszsz.**

Lszül.

KÁLAF,

egy ideig ég felő nézvéen, meghajtja magát a' herczegasszony
felé.

Boldog, királyné, akkor a' te szolgád,
Ha több meséid nem homályosabbak!

— A' vén fa, melly új zöldbe öltözik,

A' mellyen ember él 's ki is mulik ;
 Melly rész szerint napfényt lát végtelen,
 Részint szünetlen éjbe rejtezik ;
 'S míg kérge gyenge , nem nehéz reá
 Nevet felírni , melly azonba' rajta,
 Míg kérge nyers , csak addig látható
 — Éve t jelent az éjekkel 's napokkal.

PANTALON, örömmel.

Tartagliám! El van találva!

TARTAGLIA.

Helyes!

DOCTOROK,

a' pecsétetes leveleket felnyitják.

Optime! Optime! Optime! Az év! Az év!

A' muzsika megszólal.

ALTÓUM, örömmel.

Kedves fiam , jó istened' kegyelme
 Segítsen a' más két mesére is!

ZÉLIMA, félre.

Oh, szánd meg ég!

ADELMA, a' nézők felé.

Ne szánd meg ég! Ne engedd,
 Hogy a' szerelmes őtet elveszesse,
 És a' kegyetlen büszke nyerje el.

TURANDOT, félre, bosszankodva.

Ő fogna győzni? Engem meggyalázni?
Nem! Istenemre, nem!

KÁLAHOR. Önhitt bolond!

Korán örülsz még. Halld és fejtsd ezt:

Feláll 's előbbi hangon így folytatja.

Kicsinyke kép, bájlak hazája;
Világot ad, világot vész.
Örökre változik formája,
De szép azért, 's fris és egész.

Kicsinyke közbe jól befér ez;
Kicsinyke ráma fogja be:
De mind az, a' mit tested érez,
Mi légyen, e' kép sugja be.

Mi légyen e' kristály, találd el,
Melly többet ér mint drágakő;
Nem tűz, de még is fényt lövell el.
A' láthatárt beszívja ő.

Egészbe' láthatod lefestve
Rámája közt a' szép eget;
De a' mit elsugárzik estve
Gyakran dicsőbb mint ő bevett.

KÁLAF,

kevés gondolkodás után, magát a' hercegesszony felé meghajtja.

Ne kelj haragra, oh szépség' alakja,

Ha fel merészlem titkod' fejteni. —
 Ez a' kicsinyke kép, kis ráma közt,
 A' mellyen égnek boltja festetik;
 E' tiszta kristály, mellynek drágakő
 Becsét nem éri, mellynek szétlövellt
 Sugára szebb, mint a' mit ő beszív —
 Bizonynyal a' szem, — a' te szép szemed;
 Mert az van illy sok bájokkal tele,
 Ha rám szerelmet pillantasz vele.

PANTALON, örömmel felugrik.

Tartagliám! Ugy éljek, czélt talált.

TARTAGLIA.

Czélt. Veszszek el, ha nem!

DOCTOROK, felbontják a' leveleket.

Szem! szem! találta!

Musika.

ALTÓUM.

Nem várt szerencse! Ah, jó istenek!
 Vigyétek őt a' végső célra is!

ZÉLIMA, félre.

Oh, bár utolsó próba volna ez!

ADELMA, a' nézők felé.

Hová legyek! Győz, már elvesztem őt.

Turandothoz.

Tünik királyném, nagy hired, neved!

Hogy türheted? Szép győzedelmeid
Egy percz alatt így lesznek semmivé?

TURANDOT, foáll tüzes haraggal.

Előbb leroskad ég, föld! Halld merész!
Annál erősebb bennem a' gyűlölség,
Minél bizottabb lélekkel reményled,
Hogy meggyalázott jobbom' elnyered.
Jobb hát szaladj, fuss a' diván elől.
Ne várd be a' vég próbát. Óvd fejed'.

KÁLAF.

Csak az busítja 's tépi keblemet,
Imádni méltó herczegasszonyom,
Ha a' gyűlölség benned győzhetetlen.
Az hogy fejem majd porba hull, nem ijeszt.
— Hulljon, ha nálad kedvet nem talál.

ALTÓUM.

Állj el szerelmes szép fiam. Ne késértsd
Az ég' kegyelmét, melly eddig segélt.
Most még dicsőség füzte homlokoddal
Épen vonulsz el a' diván elől.
Mit ér ha kétszer győzvén, harmadikra,
Az elhatározóra megbukol?
Minél magasbra hágsz fel, a' bukás
Annál siralmasb. — És te is leányom!
Engedj. — Elégeld a' kisértetet.

Azt tette ő, mit ő előtte senki.
 Nyujtsd jobbodat, mert érdemes reá.
 Szünj meg kinezni.

Zélíma könyörgő, Adalma fenyegető szemeket vetnek Turandotra.

TURANDOT.

Nyujtsam jobbomat?
 Próbát se' álljon? — Azt én nem teszem.
 Három mesét tart a' törvény; haladjunk!

KÁLAF.

Ugy van. Haladjunk! Sorsom isteneknél.
 Enyém Turandot vagy halál!

TURANDOT.

Az az.

Sorsod halál lesz, vakmerő! Figyelj:

Feláll 's szokott hangon declamal.

Mi eszköz az, mit más alánéz,
 'S egy császárkéznek díszet szerez?
 Ezer sebet vág ezzel a' kéz,
 Valóba' még se' fegyver ez.
 Karddal rokon, de vért nem ont ki;
 Bár hódol is, kárt nem tehet;
 Csak gazdagít, senkit se' foszt ki.
 Lányít, simít vad életet.
 Országokat fundál 's felépít
 Pusztákba' várost és falut.

Áldás tetézi a' föld' népit,
 Ha ez kellő divatra jut. —
 Mi eszköz ez, merész találd ki,
 Máskép fejed lemetszetett.

Fátyolát felrántja.

Nézz fel, 's ha birsz magaddal, álld ki
 E' meglepő tekintetet!

KÁLAF,

magán kívül, szemét oltakarja.

Oh, szemvakító fény! Oh, égi kellem!

ALTÓUM.

Isten! Zavarba jött, magán kívül —
 Ne félj szerelmes ifjú! Térj magadhoz!

ZÉLIMA, félre.

Ah, reszket a' sziv bennem!

ADELMA, a' nézők felé.

Már enyém!

Kedves jövény, ne félj, megmentlek én.
 Mutat szerelmem nékem arra módot.

PANTALON.

Az istenért, ne hagyja el magát!
 Térjen magához a' herczeg! Ne féljen!
 Oh, jaj! De már elvész. Már elveszett.

TARTAGLIA, félre, fontosan.

Rangom nem engedi, hogy futnék nyomon
Konyhára, kérni egy eczetes czilindert.

TURANDOT,

a' mind ekkorig magán kívül lévő herceget érzékenyen szem-
léli.

Boldogtalan, veszsz most, ha azt akartad!

KÁLAF,

magához térvén, szelíd mosolygással magát a' hercegasszony felé
meghajlja.

Csak szemvakító fényén kellemednek,
Csak bájos orczád' feltakart sugárin
Tompult meg elmém egy kicsiny korig.
De szép királyné, nem vagyok legyőzve.
— Kérded, mit értek a' vas eszközön,
Mellynek becsét sok nép nem ismeri,
'S Chinába' császárkézen díszesül
Évkezdeten, — melly által földműves'
Szelíd iparja sok kopárt, vadont
Hódít 's mosolygó tájakká varázsol?
A' vad tatárság' rengetegjeit,
Hol csak vadász bolyg, csak vad nyáj legel,
Elhagyva, China' nyájas térít érve:
Kit nem lepett meg kedves érzelem?
Látván körül a' jól művelt mezőket,
Sok száz virágzó várost és falut,

Bölcs rendszabást és a' békés nyugalmat:
 Ki nem dicsérte a' mind ezt tenyésztő
 Áldott vas eszközt, a' derék e két?

PANTALON.

Oh, légy magasztalt! Hagyd öleljelek!
 Nagy kedvemem nem tartóztathatom.

TARTAGLIA.

Az isten áldja meg felségedet!
 Elmúlt az inség, a' jaj véget ért.

DOCTOROK,

feltörrik a' peccóteket.

Ekét! Ekét! Azt, azt jelent! Ekét!

Minden muzsikai szerzők nagy harsogással megszólalnak; Turandot a' trónuson elájul.

ZÉLIMA,

Turandot körül foglalatoskodva.

Nézz fel királyném! Nyert a' szép királyfi!

ADELMA, a' nézők felé.

Nyert a' királyfi, jaj de vesztek én! —
 Nem, nem! Reménylj sziv, még ne csüggedezz!

Altóum örömmel telve, Pantalon' és Tartaglia' segítségökkel kiszáll a' trónusból. A' doctorok felállnak székeikről és bátran vonják magokat. Minden ajtó felnyitottnak. Nép látatik. Mi alatt a' muzsika folyást tart.

ALTÓUM, Turandothoz.

No, nem busítod többé ősz atyádat

Kegyetlen egy lány! A' törvény lejárt.

Ez óra törlé el keservimet.

— Jövel szivemhez kedves herczegem,
Igen kívánlak vómnek elfogadni!

TURANDOT,

ez alatt ájúlásából felelzmélt, 's dühösen közéjek rohan.

Mit akarsz atyám? Ne higgye a' kevély
Hogy engem elnyert. Gyenge próba volt,

Három mesét kell újra fejtnie

Diván előtt. Megleptek engemet.

Kevés idő volt készületre adva.

ALTÓUM.

Nem ugy, kegyetlen! Túl vagyunk azon,

Többé ne várd, hogy rá szedd lágy atyádat.

A' mit kívánt a' törvény mind betölt.

— Bár mondja rá a' díván véleményét.

PANTALON.

Szépen követve, drága herczegasszony!

Több, több mesékre várni nincs okunk,

Több, több nyakat leszelni nem fogunk.

— Itt áll — amott áll a' nyertes gavallér!

Szóval, lejárt a' törvény, 's a' leves.

Az asztalon. — Mit tart colléga úr?

TARTAGLIA.

Perczig lejárt mint óra' láncza, punctum.

Hogy vélekednek doctor ő kegyelmek?

DOCTOROK.

Lejárt. Lejárt. Fővétel is lejárt.
A' sok bu bánat kézfogóra vált.

ALTÓUM.

Most hát haladjunk a' templom felé,
Az ismeretlen mondja meg nevét,
'S gyűrűt cserélnek. —

TURANDOT, utjába áll.

Oh, halaszd atyám!

Halaszd az isten' nagy nevére kérlek!

ALTÓUM.

Nem. Nem halasztom. Hálátlan leány!
Önnön kinomra és gyalázatomra
Régen cselekszem büszke kényedet.
Ítéleted kimondatott; magok
A' kedvedért legyilkolt herczegek
Pecsételék azt meg véres fejekkel.
Szavam' megálltam én; álld meg te is
Tiédet — avvagy én megesküszöm
A' Fóhi' rettentő fejére, hogy —

TURANDOT, lábaihoz borul.

Engedj atyám, csak egy napot! csak egyet!

ALTÓUM.

Nem, egy felet sem. Mars templom felé.

TURANDOT, magán kivül.

Jól van. Legyen hát a' templom sirommá!
 Hogy nője lennék? Én? — Én nem leszek.
 Készebb vagyok kiállni száz halált,
 Mint egy kevély férj' martalékja lenni.
 A' pusztá név már, már a' gondolat
 Alattvalója lenni, ez megöl.

KÁLAF.

Állj fel kegyetlen! Engesztelhetetlen!
 Ki állaná ki könnyed' ostromát?

Altóumhoz.

Hajolj szavára, császár. Én magam
 Könyörgök értte. Adj időt neki.
 Ha kényszerítve lesz enyém 's gyülöl,
 Mit nyertem? Engem boldogíthat-e?
 Tisztább szerelmem hozzá, mintsem őt
 Illy fájdalommal nézzem küzdeni.
 — Érzéstelen! Ha hű sziv' hű szerelme
 Nem hatja szikla melleidet, triumphálj!
 Én kényszerítve férjed nem leszek.
 Tekintenél be csak roncsolt szivembe,
 Érzékenyebbé lennél — Véremet
 Szomjúzod? Itt az is. Felség ne tiltsd,
 Hogy tégyen újabb próbát. A' halál
 Kedves nekem. Már nem kívánok élni.

AL T Ó U M.

Nem. Semmit. Újabb próbát nem teszünk.
Haladni kell templomba — Balgatag!

TURANDOT; dühösen felugrik.

Templomba hát! Lásd hogy leányod ott
Oltár előtt is meg fog tudni halni.

Egy tört kiránt 's menni akar.

K Á L A F.

Meghalni! Isten! Ez már sokra megy.
Hallgass meg engem császár és művelj
Kegyelmesen csak most egyszer velem.
Hagyd adjak én fel néki egy mesét,
Én — néki, mellyet a' diván előtt
Fejtsen meg. És ez az: „Mi törzsökü
Az a' királyfi, és mi a' neve,
Ki életét csak úgy tarthatta fel,
Ha szolgaságot vállalt, és csekély
Zsoldért emelt napszámra terheket;
Ki most reménye' legfényesb tetőjén
Sokkal siralmasb sorsu mint előbb?“ —
Kő szív! Nevezd meg holnap jó korán
Diván előtt e' hercezeget 's az atyját.
Ha eltalálsz, bárd essék nyakamra.
Ha nem — tovább ne nyujtsd keservimet,
De nyujtsd ajándékképen jobbodat.

TURANDOT.

Igy jól van. Én rá állok. Illy kötéssel
Tied vagyok.

ZÉLIMA, fátre.

Már újra reszketek.

ADELMA, a' nézők felé.

Már újra könnyebb lett lehelletem.

ALTÓUM.

Nem jól van. Én nem állok semmire.
Törvénynek állok én.

KÁLAF, lábaihoz borúl.

Hatalmas úr!

Ha kérelem megindíthat, 's előtted
Ha életem — ha lyányod' élete
Kedves, ne gátold, türd el e' kötést!
Őrizzen isten, hogy kedvét ne töltse.
Kéjben legeljen véremen! Mesémet
Ha birja, fejtse meg diván előtt!

TURANDOT, fátre.

Csufságot űz tám a' merész velem?

ALTÓUM, Kálafhoz.

Te nem tudod mit kérsz, boldogtalan!
Te nem tudod melly lélek lakja őt.
Mélyebb titokba is szer ő behatni.
Ám légyen — Én új alkut engedek,
De így: ha lyányom a' titkos nevet

Nevezni képes lesz diván előtt,
 Hymen' nyugétól akkor megmenekszik.
 Új gyilkolásnak gyászos felvonása
 Itt elmarad. Ha mit kell eltalálja,
 Békével elmegy. Folyt itt vér elég.
 Jer herczeg! — Oh mit tettél, esztelen!

A' mars újra hallatik. Altóum a' herczeggel karon fogva me-
 gyen ki az ajtón, mellyen bejött; utána Pantalon, Tartaglia, do-
 ctorok és a' testőrök. — Turandot, Adelma, Zélíma és a' rab-
 szolgálok, Trufaldin és a' herélték a' másik ajtón, színt' azon
 szertartással, mellyel bejöttek.

HARMADIK FELVONÁS.

Egy szoba a' szerailban.

EL S Ó J E L E N É S.

ADELMA, egyedül.

Itt a' határnap. Hullj le rabbilincs!
 Öt éve már, hogy fojtja keblemet
 A' vad gyűlölség, a' színelt barátság,

'S hűségi lárva. Ah, csuf vérszopó!
 Bátyám' 's királyi házunk' gyilkosa,
 Rabszolgaságom' fő szerző oka —
 Az én eremben szinte mint övében
 Uralkodónak vére csergedez;
 'S térd-hajtva kell még is szolgálnom őt,
 Őt véreim' kiirtóját, kitől
 Gyászos bukásom, kezdetét veszi?
 De nem tovább. Lerázom unt igámat.
 Lankadt erőm nem bírja már tovább
 A' tettetésnek rég emelt pogyászát.
 Itt, itt az óra, mentni kell magam',
 El kell követni mindent. A' szövényen
 Legyen szerelmem a' vezérfonal.
 — Vagy kedvesének titkát felfedem:
 Vagy rá bírom hogy elszökik velem.
 — Utálatos! Ne félj; nem lesz tiéd!
 Ez egyre csalfa szivből még teszek
 Szolgálatot tenéked — Nem tenéked —
 Magamnak. Édes bosszumat gyakorlom.
 Szivedbe' dúlok, míg hűségemet
 Dicséri büszke gögöd. — Látlak én.
 Bolondulásig ég szerelmed értte,
 De nem szabad kivallanod; nem illik.
 El kell magadtól őt taszítanod.
 Ön ellened kell mérges harczot állnod;

Mert oktalan dicsvágyad ugy telik.
 De végtelen fog dúlni kebleden
 Mérgecs nyilának éle; végtelen
 Vérezni fog sebhelye. Én tudom.
 — Jó éjszakát! Lejárt szived' nyugalma.

*Turandot megjelen a' szin' hátulján, Zélimára támaszkodva, ki őt
 vigasztalja.*

Épen amott jön. — Szégyen marja lelkét,
 A' sziv, 's kevély fő' mérgecs harcza gyötri.
 Melly kedvet érzek durva kinjain!
 Közelg — fülelnem kell, miről beszél.

MÁSODIK JELENÉS.

TURANDOT beszélgetve **ZÉLIMÁ**val. **ADELMA**
 előnté látatlan.

TURANDOT.

Segíts, tanácsolj. El nem türhetem
 Hogy megcsufoljon egy diván előtt. —
 Magába' már a' gondolat megöl.

ZÉLIMA.

Hogy, hogy, királyném? Hát egy olly nemes,
 Egy olly szeretni méltó herczeget
 Te csak gyűlölni —

TURANDOT.

Mit? Én gyűlölni —

Magát meggondolja.

Ugy van. Gyűlölni kell őtet nekem.
 Diván előtt ő engem megcsufolt.
 Minden világ megtudja buktomat,
 És köz nevetség' tárgya lesz Turandot.
 Oh, ments, segíts! — A' díván jó korán
 Begyűl, 's ha tüstént nem fejtém meséjét,
 A' nyüg nyakamba száll — „Mi törzsökü
 Az a' királyfi és mi a' neve,
 Ki életét csak ugy tarthatta fel,
 Ha szolgaságot vállalt, és csekély
 Zsoldért emelt napszámra terheket;
 Ki most reménye' legfényesb tetőjén
 Sokkal siralmasb sorsú, mint előbb.“ —
 Hogy e' királyfi ő lesz, a' vak is
 Átlátja. Ám de törzsökét 's nevét
 Mikép fedezzem fel, ha semmi lélek
 Nincs a' ki tudna róla, és atyám
 Őt ismeretlen lenni engedi?
 Oh mert kinomba' fontolatlanul
 Vállaltam én az oktalan kötetst.
 Időt akartam nyerni — Hát mit ér?
 Ki képes azt felfedni? — Zelimám
 Vezess nyomára, meg fogom köszönni!

ZÉLIMA.

Vagynak tudákos vén banyák, theából,
Kávésalakból ők sokat kivetnek.

TURANDOT.

Csufolsz? Előtted is már ugy lementem?

ZÉLIMA.

Miért is erre több mesterfogás?
— Képzeld előttd a' szép herczeget
A' szivszorító érzékeny panaszszal.
Hogy' küszd magával! Hogy' félt tégedet!
Miként könyörg, hogy irgalomra birja
Hozzád atyádat, a' ki irgalommal
Íránta épen nem viseltetél.
Mint nyujtja még csak most mentett fejét,
Hogy kedvedet betöltse, bárd alá!

TURANDOT, elfordul.

Hagyd, hagyd el azt!

ZÉLIMÁ.

Már jó! Elfordulál!
Érzékenyülsz! Ugy, ugy — Ne rejtegesd.
Szemedben egy könyecsep ragyog. Ne szégyelj
Hódulni hozzád illőbb érzeteknek!
Még arcodat nem láttam én soha
Illy kellemesnek. Most végezd be, jer!

Adelma késztül előlépni.

TURANDOT.

Egy szót se róla többet. Férjfi ő,
 Gyülni kell őt nékem és utálni.
 A' férjfi. nép mind, mind hűségtelen,
 Mind önmagának él, mást nem szeret.
 Semmit jelentő szózat, pusztá hang
 A' hűszegőnek hűsége 's szerelme.
 Csapodár, hizelgő mig nem megkerít,
 Dölyfös tyrann ha hálójába csalt.
 Vak kény, türelmet nem tudó vad inger,
 A' férjfi nemnek ugy csufolt szerelme.
 Ezért követ nem hallott tetteket,
 Ezért veszélylyel tölt ösvényeket.
 Csak asszony érzi, mit tegyen szeretni.
 — Egy szót se róla többet, érted-e?
 Ha megnyerend még holnap: kész vagyok
 Meghalni, rabszójára még se' fűz.
 Hogy a' világ, melly nékem utálatos,
 Engem köz asszony sorsra birni lásson,
 Egy zsarnok', egy férj' büszke karjain!
 Nem, nem! Turandot nem fog ugy leszállni.
 Menyasszony! Én? Egy sirverembe inkább,
 Ezerszer inkább mint egy férj' kezébe.

Adelma visszahuzza magát.

ZÉLIMA.

Kerül valóban egy kis áldozatba,

Tudom, leszállni a' magas tetőről,
 Mellyen csudálva nézett a' világ.
 De félre dicsvágy, hol szerelem beszél!
 Eljött az óra, valld meg! A' rideg
 Góggel tusákat tart hevült szived.
 Engedni kell itt a' nagyobb erőnek.
 Te őt gyülnéd? — Nem, te nem gyülnöd.
 Mért jársz tehát ön szíved' ellenére?
 Add a' szerelmes férjnek jobbodat,
 'S gúnyolja bár a' boldog párt akárki!

A D E L M A ,

hallgatósza előbb előbb vonult 's most kilép.

Ki származását olly alatt veszi,
 Az Zélimával szólhat olly alatt.
 De egy királyi szív fenntebb dobog.
 Tőled — bocsáss meg, Zélíma, nem telik
 Hogy herczegasszony módra vélekedj';
 Főkép ha az, mint herczegasszonyunk
 Legfőbb dicsőség' polczán állva, most
 Világ' szemében, egy diván előtt
 Majd majd lesüllyed, — egy hitvány jövény-,
 Egy ismeretlen herczegtől legyőzten.
 Már is szememmel láttam a' triumphust,
 A' csalfa gúnyt sok férjfi arczokon,
 Hogy az, királynénk' jól füzött meséit

Élesb eszével büszkén, elbizottan,
 Játszodva fejté gyermek-tréfaként.
 Oh mint kivántam búni föld alá
 Szégyenletemben 's bosszumban! **Hogyan?**
 — Imádom én szép hercegasszonyukat,
 'S dicső nevét e' szivben hordozom —
 Ő a' ki minden férjfit úgy gyűlölt,
 Most egyikének hölgye lesz! •

TURANDOT.

Ne dúld,
 Ne dúld tovább e' felforrot' kebelt!

ZÉLIMA.

Nagy baj, ha nő leend.

ADELMA.

Csitt, Zélima!
 Nem kérdik azt tetőled. Én tudom.
 Hízelkedés nem gondom. Áruló,
 Ki illy dologban kímél, 's a' valót
 Tisztán kitárni késedelmezik.
 — Elég csapás ha már a' büszke férjet
 Fejünkre úrnak ültetjük, holott
 Vigasztalásul az még fennmarad,
 Hogy készakarva választott személynek
 Esünk alá, és ez tompítja gőgjét.
 De lám királynénk' sorsa terhesebb,

És terhesebbé önkényt hogy' tevél!
 Nem készakarva hóduló szerelmezt,
 Hanem csupán egy győző értelem-
 Szerezte jót fóg benne a' kevély
 Tekintni; zsákmányul foglalja el.
 Majd becsbe' tartja-e? Kíméli-e,
 Ki által ő ugy nem kíméltetett,
 Kiért halállal vívni kellett,
 Hogy ugy nyeretnék el mint pályadíj?
 Jusát iránta mérséklendi-e,
 Mit semmi fék se' tart?

TURANDOT, felgerjedt iadulattal.

Adelma, tudd meg!

Ha a' nevekre nem jövök, legott
 Oltár előtt egy tört döfök szivembe!

ADELMA.

Bizzál királyném, és ne csüggedezz!
 Vagy csel, vagy ész megfejti a' mesét.

ZÉLIMA.

Jó. Hát ha jobban ért hozzá Adelma,
 'S részvéte olly nagy, millyennek mutatja,
 Adjon tanácsot és segítsen ő.

TURANDOT.

Lelkem, barátném, édes jó Adelmám!
 Segíts, tanácsolj! Én nem ismerem,

Kiféle, honnan jött, nem tudhatom:
Hát hol keressem törzsökét 's nevét?

ADELMA, *gondolkozva.*

Lássuk csak — Itt van — Nemde ő maga
Ejtett ki egy szót a' diván alatt,
Hogy törzsökének volna egy tanúja
Pekkinben? Ezt kell, ezt az egy tanút
Nyomozni, Pekkint értte összehányni,
Pazérlnva szórni pénzt és drágakőt —

TURANDOT.

Végy drágakőt, ne kíméld pénzemet.
Nem drága semmim, csak találjam el!

ZÉLIMA.

Kihez folyamljunk azzal? Kit nyomozunk?
'S teszem, nevét hát 's törzsökét valóban
Kitudjuk ekként: nem fog-e kisülni,
Hogy a' nevet pénz és nem ész fedé fel!

ADELMA.

Hanem ha majd elárul Zélima —

ZÉLIMA.

Ez sok — királyném, tartsd meg kincsedet!
Én hallgaték, azt vélvén, tám megindulsz,
'S jobboldal ezt a' minden férjfiak'
Legérdemesbjét önkénynt megkinálad.
De nem — Teszem hát, mit tiszttem kíván.

Az engedelmes hűség győzzön itt.
 — Tudd meg tehát, hogy szinte most vala
 Anyám Skirína nálam, és örült
 Az ismeretlen herczeg' győzedelmén.
 Az új kötésről semmit nem gyanítván
 Első hevében megvallá, hogy az
 Ő nála volna vendégül beszállva,
 Hogy férje Hasszán azt jól ismeri,
 Mint jó barátját és urát becsüli.
 Én nem mulattam el nevét, hazáját
 És törzsökét is tőle kérdeni,
 De még az, ugy mond, mélységes titok,
 Mert tőle Hasszán rejti gondosan!
 De még reményli hogy felfedheti.
 — Most már ha arra érdemes vagyok,
 Kételd királyném még hűségemet!

Érzékenyülve elmegyén.

TURANDOT, utána sietve.

**Maradj. Megengedj! Megbántottalak?
 Ne menj, barátném, Zélimám!**

ADELMA, visszatartja.

Ereszd!

Hadd menjen ő, már a' nyomon vagyunk.
 Most a' további nyomdokot követni,
 A' felfedésre cselt, mesterfogást
 Koholni, már mi ránk magunkra néz.

Mert oktalanság azt reményleni,
 Hogy majd, ha tudja a' titok' becsét,
 Önkényt kitarja Hasszán a' valót.
 Körülfogás kell itt, 's ha nem segít,
 Erőszak által hajtjuk vallomásra.
 Frisen tehát — Egy percz is drága most.
 Tüstént szerailba Hasszán ő kegyelme,
 Mig még szagot nem érez, mert elillant.
 Jer! Hol van egy rabszolga?

TURANDOT, nyakába borul.

Légyen ugy,
 Adelma, édes lelkem egy barátném,
 Mint gondolod! Rá állok akármire,
 Csak a' jövény hogy újra meg ne győzzön.

Elmegyen.

ADELMA.

Most, most! Magát az alkalom kínálja.
 Szerelem, te intézd el futásomat,
 Te vedd le rólam unt rabszíjamat,
 Ösvényt nyitott az ellenség' dagálya.
 Segíts ravaszság által boldogulni,
 És kedvesemnek karján megvidulni!

HARMADIK JELENÉS.

A' palota' udvara.

KÁLAF és BÁRÁK jönnek beszélgetve.

KÁLAF.

De hát ki ösmer e' városban engem
 Rajtad kívül hiv lélek? — Más felől
 Az ősi hon négyszáz mértföld ide,
 'S nyolcz éve már hogy elvesztettük azt,
 — Azóta is, mint lappangtunk, beszéltem.
 Ne félj; biz' a' kit isten ostoroz,
 Hamar felejtik azt az emberek!

BÁRÁK.

Már herczegem, megengedj, vétkeket
 Nem menti semmi. Egy boldogtalannak
 Lehetlenségtől is kell félnie.
 Ellene tanúvá lesz a' néma kő.
 A' hallgató fal árulója annak.
 Nem. Én azon meg nem nyugodhatom!
 Mosolyg szerencséd, egy császárléányt
 Elnyersz midőn nem is reménylenéd,
 El azzal egy nagy császárságot is;
 És engedelkeny gyávaságod által
 Így füstbe hajtasz mindent.

KÁLAF.

Oh hiszen

Te is ha láttad volna kinjait!

BÁRÁK.

Szegény szülőid' sorsát 's kinjait,
Kik, tudtad, egy kórházban sínlének,
Nem egy makacs lyány' könnyét kelle nézned.

KÁLAF.

Szerelmemet ne kárhoztasd. Ez által
Kedvét kerestem. Tám nagylelkűségem
Meghatja végre, és hálás szive —

BÁRÁK.

Mit? Egy kigyótól vársz hálás szivet?
Üres remény!

KÁLAF.

El nem szalaszthatom.

Hol jön nevemre? Bárák! Nemde te
Nem árulál el; legfeljebb ha nődnek
Négy szem között megsugtad —

BÁRÁK.

Isten őrizz.

Én egy betűt se'. Bárák tudja tisztét.
De nem tudom mi sajdítás borong
Elmém előtt, melly keblemet szorítja!

NEGYEDIK JELENÉS.

ELŐBBIEK. PANTALON. TARTAGLIA,
BRIGELLA, katonákka.

PANTALON.

Ni, ni! Hisz' itt van ő a' köszülötte!
Mi dolga itt? Mért bujkál herczeg úr?
Ki a' paraszt, ki itt szemét mereszti?

Bárikot szemével méregetvén.

BÁRÁK, magában.

Egek! Mi lész ez?

TARTAGLIA.

No, 's ki e' paraszt?

KÁLAF.

Nem ismerem, most láttam életemben
Először őtet itt. Unalmat üzve
Kérdezkedém az itt való szokásról.

TARTAGLIA.

Ej herczeg úr, ha ugy szólnom szabad,
Kár olly igaz sziv e' csalárd világba.
A' fő után vész ám a' jó sziv is —
Ma délelőtt a' dívánban — De már
Mi ördögért tud olyan gyáva lenni?
Ugy elrepíteni a' madárt kezéből!

PANTALON.

Meglett, tehát meglett. Azt hagyjuk el,
 Nem tudja kedves urfi meddig áll
 Hinárban, és a' hálót mint terítik
 Álnok kezekkel árulók megette.
 — Szemünk előtt kell tartanunk, különben
 Nyelvét rigóéként felmetszenék.

Bárákhöz.

Te is kos-orru szomszéd, érted-e?
 Akárhová dugd innen orrodát.
 — A' herczeg ott a' házba méltatik
 Belépni — Közre ötet! Hej vitézek!
 Brigella tégyed tisztedet — Vigyázz,
 Hogy semmi lélek holnap reggelig
 Diván' begyültéig hozzá ne férjen,
 Jól értsd meg ezt! — ez a' császár' parancsa.

Kálafhoz.

Veszi észre herczeg? Olly igen szerelmes
 Belé atyuska, 's fél hogy addig is
 Új gáncs kerül. Ha holnap még vejévé
 Nem lesz, talám meghal szegény öreg.
 — Nem kell busúlni herczeg! A' mai
 A' dél előtti — tisztelet becsület —
 Goromba botlás volt! — Az istenért
 Vigyázni kell, és zárva tartani

A' két nevet, hogy senki meg ne tudja!

Fülébe bizodalmasan.

Azonban a' vén Pantalon reményli,
Hogy néki szépen, halkkal megsugódik,
Mit ő is aztán szépen fog köszönni.
Lesz olly szerencsés?

K Á L A F.

Mit beszélsz öreg?
Igy teljesíted császárod' parancsát?

P A N T A L O N.

Bravo! Dicső! No mars! Elő Brigella!
Hallátok? Ejnye ni! Mit lestek itt?

B R I G E L L A.

Tessék csak a' szót nem szaporítani,
Én nem mulasztom tenni tisztemet.

T A R T A G L I A.

Tudd meg, fejéddel számolsz, ugy vigyázz!

B R I G E L L A.

Fejem csak ollyan drága nékem is
Mint a' magáé excellentiádnak,
Felesleg itt az emlékeztetés.

T A R T A G L I A.

Juj! A' hideg lel a' nevért. Jujuj!
Fennség, csupán csak nékem sugja meg.
Ugy rejtem én azt, ugy magamba zárom,

Mint a' leg es legféltőbb kincsemet.
— Ugy én!

K Á L A F.

Ne késérts. Holnap megtudod,
Meg fogja tudni azt minden világ.

T A R T A G L I A.

Bravo! Bravissimo! Hogy veszszek el!

P A N T A L O N.

Szolgája herczeg úr!

Bárákhöz.

Te is gazember
Dolgodra menj, ne itt a' vár körül
Szaglácsolódjál, jobb lesz, érted-e?

Elmegyen.

T A R T A G L I A.

Ugy ám! Ugy ám! Mert én különben is
Szemedben olly mit látok, melly nekem
Nem is felette tetszik. Jobb ha mégy!

Patalon után el.

B R I G E L L A, Kálafhoz.

Engedje herczeg tennem a' parancsot.
Tessék belépni.

K Á L A F.

Óh én kész vagyok.

Bárákhöz halkkal.

Jobb alkalommal ismét látjuk egymást,
Most isten áldjon!

BÁRÁK.

Minden jót kívánok!

BRIGELLA.

Előre! Nem kell sok czeremónia.

Kálaf megyen a' katonákkal, kik őt közre fogják; Timur fel-
lép az általeelleni oldalon, 's fiát meglátván rémülés és ijedség
lepi meg.

BÁRÁK, Kálaf után nézve.

Az ég fedezzen ártatlan teremtés!
Mi engem illet nyelvem kötve lesz.

ÖTÖDIK JELENÉS.

TIMUR, egy ősz, és rongyos öltözetű vén ember, és
BÁRÁK.

TIMUR, rémülten, magában.

Jaj nékem! Ó az! Ó az, a' fram!
Katonák, poroszlók fegyver közt viszik
Fogságra, vagy tám épen a' halálra!
Minden bizonynyal Tiflis' zsarnoka
Az álnok ország-rabló Pekkinig
Üzette és itt bosszuját reá
Most tölti!

Utána siet és felszóval kiáltja.

Kálaf! Kálaf!

BÁRÁK,

utját állja és egy tört mellének szeges.

Csitt merész!

Meghalsz! Ki vagy te vén ember? Beszélj!
 Ki vagy te? Honnan jössz? Hogy' ismered
 Az ifjat?

Szünet. Merőn néznek egymásra, ez alatt Kálaf a' katonnkkal
 eltávozik.

TIMUR.

Isten! Jól látok? Te Bárák!
 Te áruló? Te gyilkos? Tört ragadsz
 Királyod ellen?

BÁRÁK,

a' tört rémülve elejti.

Oh mindenhatók!

Van-e lehetőség? — Fejdelmem Timur?

TIMUR.

Az, áruló, az! Én Timur vagyok,
 Egész világtól, látom téled is
 Elhagyva! Rajta csak, ne késedelmezz,
 Hajtsd végre feltett gyilkos célodat.
 Ugy is gyülölöm én az életet,
 Látván veszendő földi hasznokért
 Mint lesznek a' hű szolgák árulókká.
 Látván egyetlen egy végső reményem,
 Fiam, halálra mint hurczoltatik!

BÁRÁK.

Uram! királyom! — Oh már ismerem,
Jól ismerem már, ő az, ő Timur.

Lábaihoz borul.

Illy elhagyott! illy rongyos! Oh egek!
Meg kelle hát még ezt szememnek érni!
— Felség! bocsásd meg ezt a' vak dühet!
Fiad' szerelme volt, mi elragadt,
Mert féltem őt, nagy gond epeszt miatta.
A' mint fiadnak éltét kedveled,
Ugy óvd magad', hogy a' Kálaf nevet
Ajkadra fel ne vedd! — Itt engem is
Hasszánuak és nem Báráknak neveznek —
És jaj nekem ha most itt ránk fülelnék! —
Szólj a' királyné itt van-e veled?

TIMUR.

Hallgass! Ne említsd! Berlászban maradt;
Kedves fiától, hogy meg kelle válni,
Megölte a' bú — karjaim között
Adá ki lelkét.

BÁRÁK.

A' sirathatatlan!

TIMUR.

Igy a' magány ott elviselhetetlen
Lett nékem is. Tehát fiam' nyomát

Kérdvén, keresvén, sok bolygás után
 Pekkinbe hoztak a' jó istenek.
 'S először is, mi itt szemembe tünt,
 Fogoly fiam, kit most halálra visznek.

B Á R Á K.

Ne féltsd fiadnak életét. Talán
 Hogy őt előbb, mint egy nap még lefoly,
 Legfőbb dicsőség' polczán állva látod.
 Csak jól vigyázz, hogy a' te, és az ő
 Nevét — megértsd jól — ezt a' két nevet
 Nyelvedre fel ne végyed — Én is itt
 Hasszán vagyok, nem Bárák.

T I M U R.

Melly titok —

Fejtsd meg nekem!

B Á R Á K.

Jer! Itten nincs helye.
 Jer, nálam, ott — De jaj mit látok én!
 Nőm a' szerailból jött ki! Jaj nekem!
 Már fölfedettünk!

Skirinához, ki a' szerailból jó, hevesen.

Hol jársz átkozott!

Szólj, hol valál?

HATODIK JELENÉS.

SKIRÍNA és ELŐBBIEK.

SKIRÍNA.

Én a' leányomat

Meglátogatni voltam a' szerailban,
 Aztán, hogy a' mi vendég-herczegünk
 Ma győzedelmes volt, arról beszéltünk.
 — Aztán, ha meg kell vallanom, kivált
 Azt látni voltam, a' szilaj kisasszony
 Hogy' néz ki asszonyfővel — 's Zélima
 Lyányommal együtt örvendénk felette.

BÁRÁK.

Ezt szinte így meggondolám előre! —
 Asszony te nem tudsz mindent, 's szarkaként
 Csevegni még is a' szerailba jársz.
 Kerestelek, hogy arról intselek,
 Hiába! Késő már! Okos tanácsot
 Előzve nyargalsz kába ész után.
 — Mit nem fecsegtél ott most egyre mindent.
 Csak mondd elő! Én nyilván úgy tudom
 Mint a' ki ott volt, hogy kábult örömmel
 Dicsekedve mondád: nálunk van beszállva
 Az ismeretlen herczeg, férjem azt

Nagy tiszteletben tartja 's ismeri. —
Szólj, mondtad-e ezt?

SKIRÍNA.

Hát ha mondtam is!

BÁRÁK.

Nem, nem. Ne mellőzd. Szólj, ha mondtad-e!

SKIRÍNA.

Mondtam biz' én. Mit türjem és tagadjam?
Kivált nevéért sürgettek felette,
'S megvallom — én megbiztattam vele.

BÁRÁK.

Dühös bolond! — Elvesztünk! Jaj nekem
Timurhoz fordulva.

Menjünk. Szaladjunk!

TIMUR.

Hagyd tudjam mi az —

BÁRÁK.

Fussunk! Ne késlelj. Pekkint hagyjuk el!

Trufaldin a' feketékkal megjelen a' szín' hátulján.

— Itt leptek. Oh már késő futni is!

Engem keresnek ők a' vad heréltek —

Lásd esztelen! Mind nyelved szerzi ezt!

Trufaldin őt észre vevén, jelt ad a' herélteknek, hogy őt fogják meg.

Én rab vagyok — Te fuss, rejtsd el magad';

Ez öreget is rejtsd el!

TIMUR.

Világosítsd —

BÁRÁK.

Fuss, fuss! Ne késs! Már engem itt lepének!
 — Szádat bezárva tartsad kriptaként!
 A' két nevet nyelvedre föl ne vedd!
 — Boldogtalan, te is hogy a' gonoszt,
 Mit nyelved által szerzél, jóra hozd:
 Rejtezz' ei, és tartsd rejtve őtet is
 Mig holnap a' nap délen áthalad —

SKIRÍNA.

Egyáltalán nem közlöd hát velem?

TIMUR.

Nem futsz te is velünk?

BÁRÁK.

Tegyétek azt,
 Mit mondtam! Engem aztán bár mi ér,
 Csak légyetek ti mentve.

SKIRÍNA.

Mondd ki Hasszán,
 Miben hibáztam én?

TIMUR.

Nyisd fel szemem'!

BÁRÁK.

Melly kin, hatalmas isten! Fussatok,
 Ne kérjétek! Jaj már körülfogának!

Hiába már — már késő a' futás.
 — Öreg, csak a' két névről néma légy,
 Még a' dolog jó fordulást vehet!

HETEDIK JELENÉS.

ELŐBBIEK. TRUFALDIN a' beréltékkel.

TRUFALDIN,

Jassan lassan közelodott, a' kijárisokat elfoglaltatta, 's most ki-
 lép, erőltetett maga-hánytatással, kardját Hasszán' mellének
 szegszvén.

Topp! Álljatok meg! Senki meg se pisszen!
 Meghal, ki mozdul.

SKIRÍNA.

Istenek! Mi ez?

BÁRÁK.

Hasszánt keresni jöttél, jól tudom.
 Im itt vagyok, csak késérj.

TRUFALDIN.

Pszt! Ne lármázz!

Semmit se aggódj! Egy különös szerencse,
 Egy ritka, ritka megtiszteltetés
 Vár most reád.

BÁRÁK.

Ugy, a' szerailban, érted?
Jerünk, vezess!

TRUFALDIN.

Még várjunk egy kicsinyt.
Lásd, lásd, mi boldog csillagban születél!
Milly ritka kegy lész sorsod! A' szerailba
A' herczegasszony' belső háremébe!
— Te boldog ember! Semmi légy oda
Nem férkezik be, hogy mustrát ne fusson
Előbb, ha nőstény-e, him-e? 'S ha him,
Kegyetlenül felnyársolják, feszítik.
— Ki ott ama' vén ember?

BÁRÁK.

Egy szegény
Koldus, kit én nem ismerek — Jerünk.

TRUFALDIN,

Timurt nevetséges módra kémleli szemével.

Hagyján! Szegény vén koldus! Ej nekem
Feltételem most az, hogy egy szerencsét
Mutassak egy illy vén koldusnak is.

Észreveszi és szemléli Skirínát.

— Ki ott az asszonyember?

BÁRÁK.

Jer, ne késs.
Tudom, királynéd engem vár. Ereszd

Dolgára ezt a' vén embert. Az asszonyt
Nem ismerem, nem is láttam soha.

TRUFALDIN, haragosan.

Nem ismered? Nem is láttad soha?
Hamis hitű! Mit? Hát azt gondolod,
Én nem tudom hogy nőd, hogy Zélimának
A' rableánynak anyja? Azt hiszed,
Nem láttam én őt százszor a' szerailban,
Mikor leánya' felváltó ruháit
Tisztálni majd ki, majd behordta? Szolgák!
Tegyétek azt a' mit parancsolok:
Mind hármokat jól közre vészitek,
Rájok vigyáztok késő estveig,
Hogy egy teremtés hozzájok ne szóljon.
Akkor — ha majd lenyugszik a' világ,
Fel a' szerailba késérenditek.

TIMUR.

Egek! Mi lesz ez!
SKIRÍNA.
Meg nem foghatom.

BÁRÁK, Timurhoz.

Akármi lesz, én mindent eltűrök,
Tűrj el te is. Csak azt a' mit javallék,
Azt tartsd meg — És bármelly nagy kint kiállj,
De kötve légyen nyelved! — Drága nő
Im megtaláltad most, a' mit kerestél.

SKIRÍNA.

Isten ne hagyj el!

TRUFALDIN, a' feketékhez.

Fogjátok! Vigyétek!

Elmennek.

NEGYEDIK FELVONÁS.

Egy oszlopos tornác. Középen egy asztalon egy iszonyu nagy pohár, arannyal tészen rakva.

ELSŐ JELENÉS.

TURANDOT. ZÉLIMA. SKIRÍNA. TIMUR.
BÁRÁK.

Timur és Bárák, mindenik egy egy oszlopnál állanak egymással szembe, körülöttök a' heréltek, mezítelen kardokkal és gyilkokkal. Zélima és Skirína állanak sirva egyik — Turandot komoly és fenyegető tekintettel, másik oldalon.

TURANDOT.

Most még kegyelmes lészek. Kérelemmel

Hajlok felétek, és időt adok.

— Im e' rakásra halmozott arany
Mind a' tiétek, hogy ha szép szerént
Az ismeretlen' törzsökét 's nevét
Nevezni készek vagytok. Egyébiránt
Átalkodott eltitkolásaért, —
Látjátok itt a' gyilkokat reátok
Felfogva, — mindjárt meg kell halnotok!
Előre szolgák! Készen álljatok.

A' herélték gyilkokat eseknek mellökre szegezék.

B Á R Á K, Skirínához.

Most, átkozott nő, most kóstolhatod
A' fontolatlan szóhordás' gyümölcsét.
— Töltsd rám, királyné, minden mérge-det,
Gondolj ki minden kinzó műveket.
Nincs olly fanyar kín, nincs halál' neme,
Mellyet kiállni én kész nem vagyok.
— Nosza rajta durva hentések! Nosza
Gyilkos tyrannak gyilkos eszközi,
Jertek kinezni, tépni, öldökölni,
Kiállom én. — Jól mondja, ismerem
A' herczeget szint' ugy mint annak atyját,
És mindeniknek jól tudom nevét.
De mint belőlem a' kinzószerék
Ki nem csikarják, ugy nem csalja ki
Ama' rakásra halmozott arany,

Mellyet különben is hitvány göröngynél
 És föld' poránál többre nem becsülök!
 Te nő, ne könnyezz érttem. Ősz barátom'
 Számára tartsad inkább könnyedet;
 Iránta lágyítsd azt a' szikla-mellet,
 Nehogy miattam ártatlan lakoljon;
 Kinek csak annyi vétke, hogy barátom.

S K I R Í N A, sirva Turandothoz.

Oh herczegasszony! irgalmazz!

T I M U R.

Felesleg

Egy illy elaggott embert félteni,
 Kin a' haragos istenek' keze
 Megsúlyosult; kit a' halál vigasztal,
 Ki gyötremnek tartja életét.
 Téged barátom én megmentelek
 És én halok meg. Tudd meg hát kegyetlen!

B Á R Á K, félbe szakasztatja.

Az istenért, ne szólj! A' két nevet
 Ajkadra fel ne vedd!

T U R A N D O T, újságlesve.

Ugy-e öreg

Tudod te is?

T I M U R.

Mit? Én? Én azt ne tudnám?

Embertelen! — Nyisd fel szemem' barát?
Mért nem szabad kimondanom nevét?

BÁRÁK.

Elveszted őtet, minket is megölsz
Mihelyt kimondod.

TURANDOT.

Azt ne hidd öreg,
Ne félj, csak ijeszt. Szolgák rajta csak,
Kinozni kell a' vakmerőt.

A' heróitek körülfogják Bárákot.

SKIRÍNA.

Egek,
Ne hagyjátok! Jaj férjem, jaj királyném!

TIMUR, küséjek áll.

Szünjete! Ugyan mit tégyek? Melly kin ez?
— Esküdd királyné minden istenedre,
Hogy mind ez itt, mind ott az ismeretlen,
Veszély kívül fog, 's életben maradni,
— Ön életemmel én nem gondolok,
Legyen dühödnek mindjárt áldozatja —
Esküdj' ezekre, 's megmondom nevét.

TURANDOT.

Én a' hatalmas Fóhinak fejére
'S önnön fejemre esküszöm, hogy itt
Halál' veszélyén senki nem forog —

B Á R Á K, közbe szól.

Hazug, hazug — Ne higgy ez eskünek,
 Mert lesben áll a' hüszegés megette.
 — Esküdd Turandot ezt: a' névtelen
 Férjed leend a' szempillantaton,
 Mellyen nevét mi néked felfedeztük,
 Mint illik és kell, — jól tudod te azt
 Hálátlan! Esküdj' meg reá, ha mersz,
 Hogy általad megvetve szégyenében
 Kétségbeesve ön gyilkos kezekkel
 Nem oltja éltét — Esküdj' arra is,
 Hogy felfedezvén a' mit tudni vágysz,
 Önéletünket sem kell féltenuünk,
 Sem élve egy mély tömlöcz nem temet
 'S nem rejt örökre a' világ előtt —
 Esküdj' ezekre, 's én magam leszek
 Első, ki mind a' két nevet kimondom!

T I M U R.

Minő szövényes titkok! Istenek
 E' szívszorongást 's kint vegyétek el!

T U R A N D O T.

Már látom itt nem használ szép beszéd.
 — Kinzásra szolgálak! Verjétek keresztül!

S K I R Í N A.

Jaj! Jaj! Királyné irgalmazz!

B Á R Á K.

Öreg,

Most lássad, ismerd a' tigris' szívét.

T I M U R, magát elajánlva.

Oh, melly örömmel áldozom fel értted,
Értted szerelmes fiam ez életet!
Anyád előre ment, hí engem is.

T U R A N D O T,

megütközve, visszatartja a' szolgákat.

Mi az? Fiának mondá! — Szünjetek!
— Te atyja vagy? Te fejdelem? király?

T I M U R.

Ugy van kegyetlen! Atyja, fejdelem,
Király vagyok — bár most a' sors' kezének
Viselhetetlen súlya földre nyom.

B Á R Á K.

Oh mit műveltél fejdelem!

S K I R Í N A.

Király!

Illy rongyosan!

Z É L I M A.

Ti boldog istenek!

T U R A N D O T,

mély álmélkodásba merülve, érzékenyen.

Illy elhagyott, illy rongyos, és király!
— És édes atyja a' boldogtalan

Ifjúnak, a' kit én erőlködöm
 Gyülni és még sem gyülnhetek!
 — Oh a' siratni méltó! Oh miként,
 Miként feszíti a' sziv keblemet!
 Visszás kerengést vett a' vér erebben!
 Az atyja! — És ő — Hát nem mondja-e,
 Hogy szolgaságot vállalt, és csekély
 Zsoldért emelt napszámra terheket?
 Oh ember! Oh sors!

B Á R Á K.

Hallád ezt Turandot!

Király ez! Irtózzál szent tagjait
 Illetni! Már ha inségét nem érzed,
 Ha irgalom, ha emberség előtted
 Szokatlan is, legyőzhet a' szemérem.
 Tiszteld tulajdon ősz atyádat ebben —
 Ne undokítsd illy tettel véredet.
 Elég hogy olly sok ifjat gyilkolál.
 Kíméld az élet' terhétől legörbült
 Erőtlen agg kort, mellyre szánakozva
 Tekintni még az ég is kénytelen!

Z É L I M A, lábaihoz borul.

Lágysz királyném, győz az irgalom.
 Oh győzzön is, ne fojtsd el a' nemest;
 Oh vedd ez inség' nagyságát szivedre!

MÁSODIK JELENÉS.

ADELMA és ELŐBBIEK.

TURANDOT, elébe siet.

Jer, jer, barátném! Jer segíts, tanácsolj!
 Fegyvertelen, legyőzve állok itt.
 — Zavarba hoztak engem! Halld ez itt
 Az ismeretlen' atyja, egy király!

ADELMA.

Mindent tudok. Csak frissen el velek.
 Vigyétek a' pénzt, a' császár közelg!

TURANDOT.

Atyám?

ADELMA.

Ezennel itt lesz, utba' van.

A' feketékhez.

Hamar, míg itt nem lep, szolgák vigyétek,
 Zárjátok őket mind kettőjüket
 Le a' szerailnak alsó tömlöczébe,
 'S tartsátok ott más rendelésemig.

Turandothoz.

Hiába. Már itt látom, nem segít
 Erőszak. Itt csel 's fortély hasznosabb.
 — Én egy találmányt főzök. — Zélíma,
 Itt fogsz maradni, itt Skirína is.

BÁRÁK, Timurhoz.

Most fejdelem jaj nekünk! Tudja isten,
 Mi szörnyeteg nem készül ellenünk!
 — Te nő, maradj hiv — Lyány, erősen állj,
 Hogy át ne járjon a' mérges lehellet!

TURANDOT, a' feketékhez.

Hallátok-e a' rendelést? Vigyétek
 A' legsetétebb boltba!

TIMUR.

Oh királyné!

Áraszd fejemre minden mérgeidet,
 Csak hogy fiammal éreztess kegyelmet.

BÁRÁK.

Kegyelmet ő, a' tigris' fajzata?
 Fiadnak álnok árulás, magunknak
 Végetlen éj lesz sorsunk tömlőczében,
 Hol egy sugárt a' nap be nem lövell,
 Nyögéseinkre senki nem fülel,
 Hol a' világra nézve halva lészünk! —

Turandothoz.

Világ' szemét bekötnöd nem nehéz,
 Száját bedugnod könnyű. Ám de rettegj,
 A' bosszuálló istenek' haragja
 Utól ne érjen! Álnok tetteid,
 Bár rejtegesd a' föld' barlangiba,

**Temesd ezer holtak' kriptáiba,
Végtére, hidd el, még napfényre jőnek.**

Kövöti Timurral együtt a' heréltöket, kik egyszersmind az asztalt és poharat az aranyakkal olhordták.

HARMADIK JELENÉS.

TURANDOT. ADELMA. ZÉLIMA és SKIRÍNA.

TURANDOT, Adelmához.

Benned vetem hát, egyetlen barátném,
Reményemet. Szólj, hogy' fogsz menteni?

ADELMA.

Az öröket, kik a' herczeg' szobáját
A' rendeléshez képest őrizik,
Megvesztegettem. Nyitva áll az ut
Hozzá, 's beszélni könnyü lesz vele.
'S mit nem vihet ki jól füzött ravaszság?
— Majd elhitetjük, féltjük, ijegetjük,
Majd bátorítót játszunk 's biztatót.
Ártatlan ő és tárva áll szive
Az árulásnak, mert nem sejt gonoszt.
Ha hogy Skirína Zélimával együtt,
Velem kezét fog, 's mindenik saját
Szerepét kijátszsa, nem kétlem kimentét.

TURANDOT, Skirínához.

Skirína, a' mint Hasszán' életét
Kivánod — Én őt most megölhetem.

SKIRÍNA.

Szólj, mit parancsolsz, csak Hasszánomat
Ne öld meg, én vak készséggel cselekszem.

TURANDOT, Zélímához.

Akarsz kegyemben lenni Zélíma?

ZÉLÍMA.

Fő gondom az, hogy kedvedet találjam!

ADELMA.

Jertek tehát, az óra nem mulat.

Elmennek.

TURANDOT.

EredjeteK 's ha mit kíván, tegyétek.

NEGYEDIK JELENÉS.

TURANDOT, egyedül.

Valljon mi tervet üldöz most Adelma?
Fog-e szerencsés lenni? Ég segítsd!
Ha még ez uttal győzve, homlokomra
Egy új borostyánt tűzők, semmi név

Nagyobb enyémnél akkor nem lehet!
 Nem lesz ki elmeharczot ellenem
 Próbálni merjen! Ah minő gyönyör,
 Divánban, annyi újságot leső,
 Feszült figyelmü népnek hallatára
 A' két nevet kigördíteni, 's magamtól
 Megszégyenítve eltaszítani!
 — Azonba' még is fájna tán szivemnek,
 Sajnálni fognám őtet. Mintha látnám
 Előre már, mint fogná lábaimnál
 Kétségbeesve lelkét ellehelni;
 'S e' képzelet megrázza keblemet.
 — Mi ez Turandot? Hát a' büszkeség,
 Nagy lelked' első dísze elhagyott?
 Hát ő feletted egy diván előtt
 Diadalmasúlni sajnálotta-e?
 Mit nyersz ha tőled most is elcsikarja
 A' győzedelmet? — Jól mondá Adalma
 Iszapban állasz: gázolj már keresztül,
 Mert visszatérni nincs mód. Győzz vagy essél!
 — Kit egy legyőzött, mind legyőzte azt.

ÖTÖDIK JELENÉS.

TURANDOT. ALTÓUM. PANTALON és
TARTAGLIA távnról követik.

ALTÓUM,

egy levélben olvas, mély gondolatokba merülve, magában.

Igy kelle hát a' vérszopó tyrannak,
Tiflis' gyülni méltó zsarnokának
Kimulni! Kálaf, a' Timur' fia,
Az ősi honból számkivettetik,
Sok tartományt bejár, befut, 's utóbb
Egy pályaczélt, a' sors' csudálatos
Intézetére, Pekkinben talál!
Igy huzza a' sors egy titkos kötéllel
A' vak halandót rejtett útakon,
De a' kit isten karjain vezérel,
Nyugszik kikötve boldog révfokon.

PANTALON, halkkal Tartagliához.

Csitt csak! Mikor lett a' felség poéta?
Hogy' megbeszélget versben önmagával!

TARTAGLIA, halkkal Pantalonhoz.

Hagyján! Ma jött egy posta messziről —
Ördög se' tudná azt, mi hirt hozott!

ALTÓUM,

a' levelet koblébe rejti 's leányához fordul.

Repül az óra lyányom, és közelg
 Az elhatározás' fontos reggele.
 Álmodt kerülve fel 's alá bolyongsz
 Te a' szerailban. A' felérhetetlent
 Felérni törsz és gyötröd testedet.
 — Hiába gyötröd, hasztalan törődöl.
 De én törődés nélkül is tudom.
 — Nézz e' levélre, ebből olvasom
 A' két nevet több próbajellel egyben.
 Most hozta ezt egy posta messze földről,
 Kit én bezárva tartok 's őrzetek
 Mig a' jövő nap elfoly. Már való,
 Hogy ő királyi vérből származott,
 De képtelenség hogy nevét felérd.
 Orzága messze messze fekszik innen,
 Nevét aligha Pekkinben nevezték.
 — De lásd atyásan bánok én veled
 És felkereslek késő éjjel is.
 — Tudom keserves lenne másod izben
 Diván előtt köz csufság' célja lenni,
 Új gunyra a' pórnépnek tárgyat adni,
 Melly türhetetlen várja buktodat
 'S ohajtja büszke kényed' megtörését.
 Oh mert gyűlöl az téged, jól tudod,

'S dühét aligha zablán tarthatom
Ha némaként kell dívánban kiállnod. —
Lásd gyermekeket most ez hozott ide.

Pantalonhoz és Tartagliához.

Ti hagyjatok most egy kissé magunkra.

Ezek elmennek vonakodva és nem örömet.

H A T O D I K J E L E N E S.

TURANDOT és ALTÓUM.

ALTÓUM,

minekutána amazok eltávoztak, közelebb lép leányához, 's kezét
bizodalmasan megfogja.

Becsületed' megmentésére jöttem.

TURANDOT.

Becsületem' megmentésére? Kár,
Felette kár volt hát fáradnod érte!
Becsületem még mentőt nem kíván.
Megmentem én azt reggel, és magam
Fogok segíteni tudni.

ALTÓUM.

Hiu remény!

Hidd el leányom, képtelen dolog
Azt eltalálni. Kétes gyötrem

Ül arczodon, és kétség néz szemedből.
 Tudod szeretlek, mert atyád vagyok.
 Magunk vagyunk — Légy hozzám nyiltszivű!
 Szólj, eltaláltad-e hát a' nevet?

TURANDOT.

Divánra tartom a' választ!

ALTÓUM.

No, gyermek!

Már nem tudod, sőt tudni sem fogod.
 Vagy mond ki hát négy szem közt, 's akkor én
 Hagyd értesítsem a' boldogtalant,
 Hogy árulója volt, és még ez éjjel
 Titkon kiküldjem Pekkin' városából.
 Így elkerülöd a' nép' vak dühét.
 Így győzedelmed még kegyes türelmmel
 Tetézve, kettős diszt vonand nevedre,
 Hogy köz kacajtól, 's a' nyilvánvaló
 Legyőzetésnek fojtó szégyenétől
 Kímélted őtet. — Édes gyermekem,
 Ez egyre kérlek; ennyi kedvezést
 Mutass atyádhoz, a' ki ugy szeret!

TURANDOT.

Akár találtam el nevét, akár sem,
 Elég hogy ő se' kímélt engemet,
 Tőlem se várjon megkíméltetést.

Nyilván fogom, köz dívánban nevét,
Ha eltaláltam, 's atyjáét, elébe
Gördíteni.

AL T Ó U M,

elfojtott bosszusággal.

Téged ő kimélhetett?

Nem életével játszott? Vagy mi még
Előtte több: nem értted, 's jobbodért
Kellott szegénynek vivni, 's győzni törni?
— Tedd félre csak két szempillantatig
Bosszúdat, édes — és szállj önmagadba —
Lásd én le merném kötni életem',
Hogy a' nevekre még te nem találtál.
— De rá találtam én — Itt e' levélben
Vagynak felírva, 's közlöm én veled.
— Reggel korán a' díván egybegyül,
Az ismeretlen nyilván megjelen:
Szólítsd nevéről őt; nevezd meg őt;
Ő elpirulva, villámtól lesujtva,
Kétségbeesve küzd gyötrelmivel;
Diadalmod a' legszebb fényben ragyogjon.
— De majd, ha őt illy mélyre buktatod,
Emeld fel ismét! Önkényt, készakarva
Férjül fogadd el; végezd szenvedését.
— Jövel leányom, esküdj' meg reá,
Hogy így cselekszel — Most magunk vagyunk,

Nevét azonnal olvasnod hagyom;
 És esküszöm, mi itt köztünk esik,
 Kettőnkkel együtt hal ki a' titok.
 Ez oldja fel legszebben a' csomót:
 Te új borostyánt füzvén homlokodra,
 Népem' szívét is visszahódítod;
 Férjül az élők közt legérdemesb
 Férjfit nyered. De ősz atyádnak is
 Könnyárba fúladt arczát felderíted.

TURANDOT,

e' beszédek alatt miadig nevekedő indulatba jött.

Ah! Milly szövénnyel fog körül atyám!
 — Most már Adelma' kétséges kimentű
 Tervére bizzam kétes sorsomat?
 Vagy elfogadjam a' bizonyost atyámtól,
 Nyakamba vévén a' gyülölt igát?
 — Mit tégyek? — Ah melly kin választani!

All határozatlanul, hevesen küzdvén magával.

Le büszke szív! Hajts sorsodnak fejet!
 Nem szégyen az, ha lány atyának enged.

Minelutána néhány lépéssel Altóumhoz közeledett, ismét hirtelen megáll.

De hát Adelma — Ő olly biztosan,
 Ő olly merészen állitá — Ha ő
 Már eddig is kitudta, 's eskümet
 Kicsinyhitűleg elhamarkodom?

AL T Ó U M.

Ne ingadozzál 's hánykódjál leányom
 Hiu aggodalmak közt előbb 's tovább.
 Vagy azt jelentik aggodalmaid,
 Hogy még kecsegtet győzhetés' reménye?
 Oh gyermek, engedj jó atyád' szavának —

T U R A N D O T.

Igy lész. Ez áll meg. Várnom kell Adelmát —
 Atyám felette sürgetős — Jele
 Hogy, a' mitől félt, még felérhetem
 Magam fejemmel — Egyet ért amazzal.
 Már összesugtak a' királyfival,
 Már nincs különben. Már tulajdon attól,
 Attól magától jött ki a' levél.
 Egy összeszótt-font csel, mesterfogás,
 Játék ez, és gúny' célja lettem én!

AL T Ó U M.

No, mit határozasz? Szólj! Ne várakoztass.
 Szünj meg gyötörni önnödet.

T U R A N D O T.

Csak ezt,
 Hogy jó korán a' díván gyűljön össze.

AL T Ó U M.

Elszánva vagy hát dölyfös gögödet
 A' köz nevetség' tárgyaul kitenni?

TURANDOT.

Elszánva, felség, próbát állani.

ALTÓUM, tüzes haraggal.

Átalkodásban rögzött vak leány,
 A' legbutább pórnépnél is vakabb!
 Én ugy tudom mint önnön létemet,
 Hogy köz kaczajnak tárgya léssz. Tudom,
 Nevét kilelni képes nem leszesz.
 Jól van, begyül a' díván jó korán.
 Helyben pap, oltár készen vár. Mihelyt
 Némúlni fogsz, 's a' nép kaczajra kel,
 Az esketés is tüstént végre megy. —
 Miként atyádra most te nem figyelsz,
 Ő sem fog, élsz vagy halsz, figyelni rád.

Elmegyen.

TURANDOT.

Adelma! Édes megmentőm! Barátném!
 Hol késel? Elhagy már egész világ.
 Atyám haraggal eltaszít magától.
 Csupán tebenned él még egy reményem!

Más oldalon eltávozik.

A' szín átváltozik egy pompás szobává, mellynek több kijáró
 vannak. Hátsó részében egy napkeleti nyugvóógy Kálaf' szá-
 mára. Setétes éj.

HETEDIK JELENÉS.

KÁLAF. BRIGELLA, egy fátylával. Kálaf mély gondolatok közt jár fel 'a alá. Brigella nézi főcsóvájával.

BRIGELLA.

Az óra hármát üt. Fennséged is
Mégmérte háromszázhatvanszor, épen,
Ezen szobának hosszát. Megbocsásson,
A' hosszas ébren-lét inamba állott.
A' herczeg is ha egy kicsinyt nyugodnék,
Nem fogna ártni.

KÁLAF.

Jól mondod Brigella.
Gondfogta lelkem engem hajtogat.
Eredj azonban és nyugodj' magad.

BRIGELLA,

megyen, de ismét visszafordul.

Eszméltetésül egy szót — Addig itt
Véletlenül ha melly tünet jelenne,
Intézze ahhoz képest dolgait.

KÁLAF.

Tünet? Mi? E' fal közt? Véletlenül?

Körül a' falakat nyugtalanul vizsgálván szemével.

BRIGELLA.

Oh édes isten! Tiltva volt ugyan

Főveszteségnek büntetése mellett,
 Hogy bé ne hagynánk férni semmi lelket :
 De — Oh mi koldus szolgák! Oh uram!
 Jól tudja, császár a' császár, azonba'
 Ugy szólva császár a' császárléány —
 'S mit ő fejébe vesz, török szakad,
 Az lesz meg! Itt az embernek kijut
 Száraz ruhával két csepegő alatt
 Átbúni — valami az! — Fennséged is
 Ért engem — Oh hisz' végezné az ember
 Tisztét hogy' illik — Ám de tenne is
 Ha mit lehetne vén korára félre.
 Szegény fejünknek, nekünk jól kijut!

K Á L A F.

Mit? Életemre törnének talán?
 Brigella szólj!

B R I G E L L A.

Oh, azt nem. Isten őrizz.

Csak holmi újságvágy, névfirtatás.
 Ha példaképen majd a' kulcs' lyukán
 Egy vallató, egy lélek — egy lidércz
 Bebúna — ebből áll, és semmi több.
 Elég! Előre emlékeztetém!
 Fennséged ért — Én koldus! Én szegény!

K Á L A F, mosolyogva.

Értlek Brigella, és fogok vigyázni.

BRIGELLA.

És én ajánlom, herczeg. Most pedig
Szolgája! — Még egy szót! — Az istenért,
Őszinteségem vesztemet ne hozza!

A' nézők felé.

Megeshető, hogy egy üres zsebet
Parázs arannyal tölt szegény legény.
— Megeshető! De a' mi engem illet,
Rá nem mehettem bár mit elkövettem.

Elmegyen.

KÁLAF.

Ni, mint csirázik a' gyanú szivemben!
De hát valóba' rám törnének itt?
Jőjön pokolból a' sátán maga,
Rettenthetetlen állok én elébe.

Kinéz az ablakon.

A' reg se' messze. Nem soká fogok
Már tömlöczömben sínleni. Addig is
Próbát teszek, ha tán a' csendes álmod
Szememre tudnám csalni.

Midőn ő a' nyugvóágyra ledől, és szenderedni kezd, megnyi-
lik egyik ajtó.

NYOLCZADIK JELENÉS.

KÁLAF. SKIRÍNA, férjé öltözetben álорczásan.

SKIRÍNA, félénken közelit.

Édes úr!

Serkenj fel édes úr — Mint reszketek!

KÁLAF, felriadva.

Ki vagy? Mi dolgod itt?

SKIRÍNA, levezi az álорczát.

Nem ismered

Szegény Skirínát, Hasszán' hűtvesét?
Nézz, én vagyok, kinek vendége vagy.
Áöltözetben nagy bajjal tudék
Az őrizet közt hozzád bélopódní —
Ah! Mennyi mindent nem kell közlenem.
— De ijedés fojt, ingnak lábaim.
Könnyem miatt tán szóra sem jövök.

KÁLAF.

Szólj jó Skirína, mit kell közlened?

SKIRÍNA,

félénken nézget körül.

Hasszán szegény elbujva rejtezik.
Sejté Turandot, mert fülébe vitték,
Hogy téged ő jól ismer. Most tehát
Őtet nyomozzák, minden kis zugot

Felhánynak érte. És ha rá találnak
 Szerailba fogják vinni, 's tőle ott
 Nevedet erőszak fogja elcsikarni.
 Ha rá találnak, akkor jaj neki,
 Mert a' kinok közt készebb ő kimulni
 Mint sem nevednek árulója lenni.

KÁLAF.

Hüségese ember! — Ha! gonosz Turandot!

SKIRÍNA.

Még nem tudod, mit jöttem közleni.
 — Atyád is épen hozzám szálla be.

KÁLAF.

Mit szólsz? Nagy isten!

SKIRÍNA.

És anyád nem él —

KÁLAF.

Ah jó anyám!

SKIRÍNA.

De még figyelj tovább:

Hogy téged itt bezárva tartanak,
 Már tudja ő. Nincs nyugta, retteg értted.
 Császár elébe készül, hogy magát
 Felfedje, bár mi lesz következése.
 „Fiammal együtt“, mond, „én is halok.“
 Hiába tartom és vigasztalom

Nem hall, siket, csak fájdalmának él.
 Végtére is csak a' megbiztatás,
 Hogy ön kezedtől egy aláírást
 Saját neveddel, 's egy vigasztaló
 Sort, a' felől, hogy élsz — viszek neki,
 Ez óvta még az önfeláldozástól!
 Ez kényszerített most e' vakmerő
 Életveszélylyel járó próbatettre,
 Hogy bús atyádnak enyhítést vigyek.

K Á L A F.

Hogy'? ő, atyám itt Pekkinben — anyám
 Nem él! Skirína, nyilván költöd ezt!

S K I R Í N A.

A' Fóhi engem verjen meg ha költöm!

K Á L A F.

Szegény atyám! Oh édes jó anyám!

S K I R Í N A, sürgetve.

Ne késs', ne fontold. Irj két sort 's neved'
 Alája — Drágák a' pillantatok.
 Hozzávalót, ha nincs itt, hoztam én.

Kivess egy írotáblát.

Elég ha két sort a' rémült öreg
 Saját kezedtől irva látni fog
 Arról hogy élsz, és jobb sorsot reménylész.
 Egyébiránt a' kétség, rettegek,

Császár elébe hajtja, ott magát
Kiadja, 's elveszt téged és magát.

KÁLAF.

Jó. Add elő a' táblát.

Irni akar, de hirtelen felakad, 's vizsgáló szemeket vet Skirínra.

Ugy Skirína!

Nem egy leányod szolgál a' szerailban?

— Ugy van. Turandot tartja, mondta férjed.

SKIRÍNA.

Ha ugy van is, mit tartozik reá?

KÁLAF.

Eredj Skirína vissza, 's mond atyámnak:

Nincs ellenem, ha titkon bémegyen

Császár elébe, és magát kiadja.

Mindent, mit a' szív fog sugallani,

Tárjon ki, én nem bánom.

SKIRÍNA, megütkezve.

Megtagadnád

A' kézirat? Egy pár szó már elég.

KÁLAF.

Nem én Skirína, egy betűt sem én.

Várj reggelig, 's ki légyek megtudod.

— Megvallom, én egy Hasszáné felől

Ezt nem reményltem, hogy káromra törjön.

SKIRÍNA.

Károdra, én? — Én édes istenem!

Főre.

Végezd Adelma játékod' ha kell.

Kálafhoz.

Jó, kedves úr. Mint tetszik. Én megyek,
És hirt viszek. Csak nem hittem vala,
Hogy illy veszélyes fáradságomért
Köszönet gyanánt illy rut gyanút nyerendek.

Elmentében.

Adelma messze lát, de ez se' vak.

Eltávozik.

KÁLAF.

Lelkek, lüderczek! — Jól mondád, Brigella!
De esküvéssel állítá atyámnak
Pekkinbe jöttét, és anyám' halálát!
Mért jár az inség mindig bokroson? —
Ah mert hamar nyer a' rosz hir hitelt!

Az általelleni ajtó felnyílik.

Másik lüdercz! Hát ez lássuk mit ér!

KILENCZEDIK JELENÉS.

KÁLAF. ZÉLIMA.

ZÉLIMA.

Én mint Turandot herczegasszonyom'
Egyik szeraili szolgálója, hozzád
Küldettem egy jó hirrel.

KÁLAF.

Isten adná!

Bár jönne jó hir is valahára már!
De nem reménylek tőle semmi jót,
Én nem hizelgek semmivel magamnak,
Mert asszonyodnak lelkét ismerem.

ZÉLIMA.

Ő kőszivű, azt megkell vallani —
De kőszivét te még is megtöréd.
Te vagy legelső, a' ki ezt tehetted —
Igaz hogy ő még most is erőlködik
Téged gyűlölni, még is én tudom,
Hogy nem gyűlöl, sőt hogy nagyon szeret.
Nyiljon meg a' föld 's engem nyeljen el
Ha nem való!

KÁLAF.

Jó, jó. Hát elhiszem.

A' hir magába' nem rosz. Nincs egyéb?

ZÉLIMA, közelebb áll.

Köztünk maradjon a' szó. A' negéd,
A' büszkeség, a' dicsvágy gyötirik őt.
Majd nem megőrül a' kétség miatt.
Mert látja már hogy a' vállalt kötés
Becsületének végvesztét okozza.
Szégyenletében, hogy diadalmaid
Olly csúfoson kell bérekesztnie,
Majd megbolondul. A' föld engemet
Temessen el, ha mind ez nem való!

KÁLAF.

Ne mondj magadra, kérlek, olly nagy átkot,
Én elhiszem. Mondd herczegasszonyodnak,
Hogy e' tusában könnyü győznie.
Hogy lángeszéhez illőbb diadalom,
Ha kőszivét legyőzi 's érzeni
Tanulni fog. Ha a' világgal is
Láttatja, hogy már szánakozni tud.
Tud egy szerelmest boldogítani,
Egy bús atyát felvidorítani.
— Ez hát az a' jó hír mellyet hozál?

ZÉLIMA.

Nem herczegem! Nem olly könnyű velünk
Jól véget érni. Húzomob türelmmel
Jár gyengességünk. — Halljad még tovább!

KÁLAF.

Hallom.

ZÉLIMA.

Királyném küldött engemet,
 És kéret egy kis kedvezés iránt —
 Tanítsd meg a' két névre 's a' továbbit
 Becsületére bátran bizhatod.
 Csak ön szerelmét hogy nyugtassa meg,
 Nevét homálytól hogy menthesse meg:
 Hálás szívűleg száll ki tronusából,
 'S önként kinyújtja szép jobbját feléd.
 — E' kedvezést ne vond meg tőle herczeg.
 Ezzel magadnak kárt ugy sem tehetsz,
 Sőt büszkeségét jósággal legyőzvé, n,
 Hálás szerelme és nem kényszerítés
 Vezérli őt, a' kedvest karjaidba.

KÁLAF,

erősen szemé kösö néz fanyar mosolygással.

Itt jó leány elhagytad a' bezárást.

ZÉLIMA.

Mellyik bezárást?

KÁLAF.

A' föld nyeljen el;

Ha nem való.

ZÉLIMA.

Hát herczeg azt hiszed,
Hogy ez hazugság?

KÁLAF.

Szinte azt hiszem.

— Sőt olly erősen azt hiszem, hogy épen
Lehetlen, a' mit kérsz, betöltenem.
Térj vissza's ennyit mondj meg asszonyodnak:
Egyetlenegy dicsvágyam a' szive.
Forró szerelmem kér bocsánatot,
E' kedvezést hogy meg kellett tagadnom.

ZÉLIMA.

Meggondolád, mit szülhet még ezen
Átalkodottság?

KÁLAF.

Bár szüljön halált!

ZÉLIMA.

Azt, herczeg, azt szül. E' mellett marad.
— Egy általán nem fogsz hát semmit is
Nyilvánosítani?

KÁLAF.

Semmit.

ZÉLIMA.

Isten áldjon.

Elmentében,

Alunni jobb lett volna!

K Á L A F, egyedül.

Menjetek

Lélektelen gipsz vázak! Engemet
 Meg nem zavartok. Más gondok miatt
 Szorong ez a' sziv — A' kettős keserv,
 Mellynek Skirína megveté alapját,
 Szorgatja ezt — Megholt anyám! Atyám
 Pekkinben! Éledj fel csüggedt szivem.
 A' koczka néhány óra' töltivel
 Elvettetik. Bár a' kevés időt
 Tudnám az álom' karjain kihuzni!
 A' gyötrelemben fáradt lélek is
 Nyugalmat óhajt. Érzem szenderítő
 Szárnyát az istenség terjeszti már.

Ledől és elalszik.

TIZEDIK JELENÉS.

ADELMA fellép, fátyolba burkolt arccsal, kezében viasz-
 gyertya. K Á L A F alvva.

ADELMA.

Nem. Füstbe nem megy minden. Bár ha még
 A' csel 's ravaszság'lép fonáljait
 Iába hánytam hogy nevét kicsaljam,

De tervem ötet Pekkinből magát
 Kicsalni, 's a' szép zsákmányt elrabolni
 Szökevény futással, nem fog füstbe menni.
 — Ohajtva várt szempillantat! Nosza!
 Csak most legyen még a' szerelmek' anyja,
 Most a' hatalmas istenség velem,
 Ki bátorított eddig. Most ne vonja
 Tőlem kegyelmét vissza! — Oh szerelm!
 Olvaszd gyulasztó tüzzé ajkamat.
 Segíts vitézül állni harczzomat.

As aluvót szemléli.

A' kedves alszik — Dobogó sziv ne reszkess!
 Sajnálom én, óh bájoló szemek
 Az édes álmat üzni rólatok,
 De szürkül a' reg, késni nem lehet.

Közelebb megy 's szelídon meglógatja.

Ébredj fel édes herczeg!

KÁLAF, felébred.

Ki — Ki vagy?

Mért háborítod szendergésemet?
 Ismét csaló váz? Távozzál lüdercz!
 Nem hagytok-e már egy pillantatig
 Nyugodni?

ADELMA.

Mért vagy, herczeg, olly heves?
 Mit félsz? Hiszen nem ellenséged az,

Ki itt előtted áll. Nem a' nevet
Kicsalni jött.

KÁLAF.

Ha czéled az, ne fáradj.
Előre mondom, czéledat nem éred.

ADELMA.

Én? Czéledomat? — Nem érdemelt gyanú!
Nem volt Skirína itt álnok fogással
Szorgatni, szólj, egy kézírás iránt!

KÁLAF.

De volt.

ADELMA.

Hiszem, hogy nem ment semmire?

KÁLAF.

Bennem bolondra épen nem talált.

ADELMA.

Hál' isten! — Egy rabszolgaló leány
Szemed' csalófény által nem vakítá?

KÁLAF.

Igaz hogy itt járt olyan is, hanem
Üres marokkal ment el, mint te is
Fogsz menni.

ADELMA.

Fáj a' méltatlan gyanú.
De megbocsátok én. Ismerj előbb.

Ülj fel. Figyelmezz rám, 's abból itélj
Ha a' csaló váz név rám illik-e?

Egymással szembe ülnek.

KÁLAF.

Mit akarsz velem, mondd meg.

ADELMA.

Nézz rám előbb.
— Jól nézz meg ám! Ki vélnéd hogy vagyok?

KÁLAF.

Főrendi méltóság, urias növet
Mintegy erővel tiszteletre von,
Az öltözet csak alacsony rableányé,
Kit tegnap én, ha nem csalatkozom,
Díván alatt már sajnálkozva láttam.

ADELMA.

Sajnáltam én is, herczeg, tudja isten,
Öt éve szinte most, balsorsodat
Midőn magam még kedvező szerencse'
Kedvence lévén, téged szolgaság'
Jármát viselni láttalak. Szivem
Akkor sugallta már, hogy származás
Jobb sorsra hívott tégedet. Tudom,
Én tettem a' mi tőlem telhetett,
Hogy sorsodat megkönnyebbíteném.
Tudom szememből olvastál te is

Annyit, királyi lyány mennyit mutathat.

Fátyolát feltakarja.

Tekints ez arczra herczeg, 's mondd, valyon
Nem láttad-e már ezt mióta élsz?

KÁLAF.

Adelma! Oh ti boldog istenek!
Jól látok-e?

ADELMA.

Jól látod rabbilincsben
A' Keicobád', a' Kárazán király'
Lyányát, ki hajdan tronus' sorsosa,
Most szolgasági rabjármot visel.

KÁLAF.

Már a' világ mint holtat rég' sirat.
Imé te élsz, de jaj mi állapotban!
Egy rabcseléddé lett a' hajdani
Dicső királyné, a' fejedelmi lyány!

ADELMA.

Ugy van. De még több azzal, hogy Turandot,
A' vérszopó, tart itt rablánczain!
Elmondom, oh halld végre herczegem,
A' gyász esetnek kezdetét 's folyását.
Volt nékem egy szép bátyám, egy vitéz,
Egy ritka ifju, kit, mint téged is,
Ez a' Turandot megvarázsola.
— Pekkinbe jött és próbált.

Megállapodik, bességét sokogás és könnyhullatás fölbe szakasztván.

A' kapun,

Többek' sorában függ a' drága fő,
Felejthetetlen bátyámé, kiért
Könnyem szünetlen foly.

K Á L A F.

Boldogtalan!

Nem költemény hát, megtörtént dolog
A' gyász eset; még is csak népregének
Tartottam én azt!

A D E L M A.

Keicobád atyám,

Egy bátor ember, fájdalomit követvén
Táborba szállt, elönté China' téréit,
Bosszulni törvén hős magzatja' vérét,
Csatára hívta Altóum' hadát.

— Nem pártolá hadisten! Küzdve mult ki
Minden fiával együtt vérmezőn.

Anyámmal engem 's lyánytestvérimet

A' vad vezér, ki házunkat kiirtá,

Egy mély folyónak örvényébe hányt.

Ők elmerültek. Engemet pedig

Kegyes szívűleg a' császár kimentett,

Ki épen akkor a' vizparthoz ért.

Ő e' kegyetlen tettért a' vezért

Kárhoztatá, és gyászos éltemet

Halásztatá a' hullámok között.
 Már félbe halva partra huznak engem,
 Életre hoznak, és mint rabeseléddel
 Velem Turandot gazdagul. Szerencse
 Lévén ajándékképen éltemet
 Nyerhetni vissza ellenség' kezéből.
 — Ha résztvevő sziv lakja kebledet,
 Oh, hagyd szivedre hatni sorsomat!
 Gondold meg e' kint. Gondold meg szivem'
 Gyötrelmeit, hogy én itt törzsököm'
 'S testvéreim' megöldöklője által
 Rabszolgaságban tartatom.

KÁLAF.

Királyné!

Szánom siralmas estedet; de sőt
 Baráti könnyet hullatok felette —
 De nem Turandot ellen kelj panaszra:
 A' sors emelte rád irigy kezét.
 — Bátyád magának szerzé a' halált.
 Bosszús de jól nem fontoló atyád,
 Házára önként vont veszélyt 's magára.
 Szólj! Mit tehetnék én boldogtalan,
 Én sors' kezében laptá, most javadra?
 Elérve holnap vágyaim' tetőjét,
 Boldog 's szabaddá lészesz — Most pedig
 Csak új keservvel bokrosul keservem.

ADELMA.

Mint ismeretlen hogy gyanús valék,
 Lehet. De ismersz immár — Egy királyné,
 Egy herczegasszony tán nyerend hitelt,
 Ha mit szives részvét, 's ha tüheted,
 Gondos szerelme hajtja felfedezni.
 — Oh hogy gyanúra kész szived, ha mit
 Bálványa ellen vallok, elhihetné!

KÁLAF.

Adelma szólj, mi készül ellenem?

ADELMA.

Tudd meg—De nem; jobb lesz hogy hallgatok.
 Vélnéd talán én is késértni jöttem.
 Egy sorba tennél más olcsó hitűvel,
 Kit szolgaságra hitt a' származás.

KÁLAF.

Miért gyötörsz? Szólj, kényszerítelek!
 Mit tudsz felőle? Mit vallhatsz az ellen,
 Kit én imádok istenség gyanánt?

ADELMA, félre.

Oh ég, segíts most elhítenem őt!

Kálafhoz fordulva.

Ez a' Turandot, herczeg, a' dühös,
 A' szivtelen, te ellened parancsát
 Kiadta: nap' feljöttekor megölnek.
 — Imádd ezért is istenség gyanánt!

KÁLAF.

Engem megölnek?

ADELMA.

Ugy vagyon, megölnek,
Minden bizonynyal. Mint innen kilépsz,
Husz törhegy' éle mártatik szivedbe.
Ezt tartja szóról szóra a' parancs.

KÁLAF,

felugrik és siet az ajtó felé.

Az öröket kell értesítenem.

ADELMA, visszatartja.

Maradj! Hová mégy? Még mentség felől
Mersz álmodozni? Oh boldogtalan,
Te nem tudod hol vagy! Te nem tudod,
Hány gyilkos és hány háló fog körül!
Tulajdon ők, ez itt álló drabantok,
Kik életednek űréül adattak, —
Ők a' kibérlett gyilkosok.

KÁLAF,

maga'n kívül, belső keserűséggel felszóval kiált.

n) Timur!

Timur! Siratni méltó ősz atyám!
Igy végzi hát a' pályát Kálafod!
— Pekkinbe kellett jönnöd, hogy porát
Áztasd utolsó nedvével szemednek!

Mind ennyiből áll a' vigasztalás,
Mellyet fiadtól vártál! — Szörnyü sors!

Arzát eltakarja, magát mély bánatnak eresztve.

ADELMA,

magában, örvendetes elcsudálkozással.

Kálaf! Timur' fia! Oh becses találmány!
— Ahárhogy' üssön már ki, egyre megy.
Szaggassa el bár hálómat: nevével
Sorsát kezemben tartom.

KÁLAF.

Igy tehát

Én védelemre rendelt őreim,
Drabantjaim közt árultattam el!
Ah, mert kimondá nyilván itt imént
A' szolgálalkú zsoldosok' egyike,
Hogy a' hatalmas' rettentései
'S aranyja hűség' szent nyügét szakasztja.
— Élet lemondok rólad! Hasztalan,
Csillagzatunk ha üldözőbe vett,
Ellenszegűlni — Hát már szomjadat
Nem oltja semmi, mint vérem, kegyetlen?
— Maradj magadnak élet — Édes élet!
A' sors elől nem futhat senki el.

ADELMA, tüzzel.

Elfutni, herezeg, én utat nyitok.
Lásd, nékem értted nem csupán henye

Könnyem van. Én is munkáló, vigyázó,
 'S gondos valék. Szép szóval, drágakővel
 Lenyertem a' kibérlett öröket.
 Jer hát utánam, nyilva áll az ut.
 Téged haláltól, lábamat bilincstől
 Megmentni jöttem én. A' háti mének
 Nyergelve várnak. Úti társaink
 Indulni készek. Fussunk e' falakból,
 Mellyek felett az isten' átka ül.
 Szent frigy, barátság és vérségi láncz
 Kapcsolja hozzám a' berlászi khánt;
 Hozzá szaladjunk; ő kitárt karokkal
 Fog befogadni tartományiba.
 Fegyvert, erőt fog adni őseim'
 Királyi székét visszaszerzenünk,
 Hogy azt veled megoszthassam — ha kellő
 Égő szerelmem' ilyen áldozatja —
 Ha nem, 's gyülni fognál engemet:
 Bővölködik még a' tatár haza
 Fejedelmi nőkkal, a' kiket Turandot,
 Ha bájjal is, de szívvvel fel nem ér;
 Válassz közülök nőt, egy érdemest;
 Én — e' szívet legyőzöm. Csak te légy
 — Csak életed hogy most légyen kimentve!

Következőket mindig nevedő tűzzel mondja, mi alatt kezét
 megfogván maga után húzni akarja.

Oh, jer hamar, ne késs! A' drága óra
 Mig itt beszélünk elfoly. A' kakas
 Már költöget. Már a' nép ébredez
 A' várban, és a' nap halálthozólag
 Emelkedik. Jer fussunk mig futásunk'
 Ösvénye el nem záratott előttünk!

K Á L A F.

Édes barátném, nagylelkű Adelma!
 Mint fájlalom, hogy én nem futhatok,
 Sem a' szabadság' édességeit,
 Sem őseidnek tronusát veled
 Nem oszthatom. Mit fogna Altoum
 Alattomos kiszöktömért felőlem
 Itélni? Melly rut árulás' bűnében
 Fertőzne lelkem, a' vendégi jus'
 Szabályi ellen a' belső szerailból
 Egy drága foglyot titkon elrabolván?
 — E' sziv tudod hogy más' sajátja már.
 Még a' halál is, mellyet a' kevély
 Számomra készít, jól esik kezétől.
 — De fuss te nálam nélkül. Fuss magad.
 Az ég vezérlje lábod' nyomdokit!
 Mi engem illet sorsomat bevárom.
 Ha már Turandotért nem élhetek,
 Vigasztalás hogy értte halhatok —
 Élj boldogul!

ADELMA.

Elszánt szándékod ez?

KÁLAF.

Az, itt maradni, 's a' halált bevárni.

ADELMA.

Hálátlan ember! Nem szerelmed az
 Mi visszatart — Ugy-e, engem gyűlölsz.
 Irtózol inkább tőlem mint haláltól.

— Gyűlölj, utálj, és vesd megjobbomat:
 Csak fuss magad, csak mentsed életed!

KÁLAF.

Ne tékozz a' szót haszontalan,
 Én itt maradván várom sorsomat.

ADELMA.

Maradj tehát. Így én is hordozom
 Rablánczomat. Mert nélküled szabadság'
 Gyönyörje sem kell. Lássuk mellyükünk
 Játszik halállal is, ha kell, merészen!

Hátrább lépve.

Első Adelma, a' ki egy megállt
 Feltétel által végre czélt talált?

Magában, belső megelégedéssel.

Timurfi Kálaf!

Magát megbajtja, gúnyolva.

Most nevetlen úr,

Isten veled!

Elmegyen.

KÁLAF, egyedül.

Nem virrad-e ma fel
 E' borzadásnak 's kinnak éjele?
 De mit? Ha virrad, újabb szörnyeket
 Készít fejemre a' nap! 'S mely kezekből!
 Ezt érdemeltem hű szerelmemért
 Tőled tyranni kősziv! — Im, de lány!
 Virrad, pirulva oszlik a' setétség.
 Kel a' nap, ébreszt hol nyugvót talál.
 Bús lelkemet nem soká marja kétség,
 Eldönti sorsom' mindjárt a' halál!

TIZENEGYEDIK JELENÉS.

BRIGELLA. KÁLAF.

BRIGELLA.

Uram, begyűlt a' díván. Itt az óra.
 Készüljön.

KÁLAF,

méregeti Brigellát vad és félékeny szemekkel.

Eszköz hát te vagy Brigella?
 Hol rejtet a' tört? Láss hozzá hamar.
 Kövesd parancsát. Semmit sem rabolsz
 Már tőlem el, mit féltnem kellene.

BRIGELLA.

Kinek parancsát? Én mást nem tudok,
Mint ezt az egyet, hogy késérjem át
Divánba, hol már minden egybegyült.

KÁLAF,

kevés idej gondolkozás után, elszántan.

Menjünk! Tudom hogy élve nem jutok
Divánba. — Ám de lássad hogy merek
Halál elébe bátran állani.

BRIGELLA, ré bámul.

Mi ördög ez? Csak törőről, csak halálról
Ábrándozik! Ti átkozott kofák,
Nem engedétek álló éjtszaka
Szemét behunyni. Most szegény fejének
Elméje nyilván meg fogott hibázni!

KÁLAF,

kardját földre veti.

Kard ott heverj! Véd nélkül állok én.
Legalább hogy értse tőle a' kegyetlen,
Hogy én fedetlen mellemet magamtól
Tartottam a' tör' gyilkos élinek.

Utnak indul, és a' mint kilép, katonai mussikától fogadtatik.

ÖTÖDIK FELVONÁS.

A' játékszín ugyan az, melly a' második felvonásban. A' díván' hátulsó részében áll egy oltár egy chinai istenséggel, és két papokkal; mind ezek csak akkor láthatók, midőn a' kárpit felvonatik.

A' felvonás' kinyiltával, Altóum ül a' magatronusán. Pantalón és Tartaglia mellette állanak két oldalon; a' nyolcz doctorok szokott helyeken; az őrizet fegyverben.

ELSŐ JELENÉS.

ALTÓUM. PANTALON. TARTAGLIA. DOCTOROK. Őrizet. Nem sokára KÁLAF.

KÁLAF,

mintegy rohanna belép a' terembe, gyanús szemekkel tekintvén körül, 's háta mögé. A' szin' közepén megállapodván meghajtja magát a' császár felé; akkor magában.

Mit? Élve itt! — Én minden léptemen Vártam, hogy érzem a' husz törhegyet Szivemben, és lám senkitől idáig

Még bántatást nem vettem. Így tehát
 Adalma csalfa hirrel áztatott —
 Vagy felfedezte a' nevet Turandot,
 És veszteségem nyilvános!

AL T Ó U M.

Fiam!

Borúlva látom lenni homlokod,
 Kétség gyötör még 's félelem — Ne félj,
 Fel fogsz derülni mindjárt. Véget ér
 Próbáltatásod néhány óra' folytán.
 — Másféle kedves újságokkal is
 Foglak vidítani, mellyekből azonba'
 Titkot csinállok még most, mig szived
 Öröme nyilván, elfogadhatandja.
 — De megjegyezd. Nem jár magánosan
 Egy egy szerencse. Társakat von az
 Mindég utána áldással rakodtan.
 Hogy vőm 's fiam vagy, hogy lányom tiéd,
 Kétség kívül van. Háromszor jöve
 Hozzám ez éjjel tőle a' követ,
 A' próba' szörnyü terhétől leendő
 Felmentetéseért esdekleni.
 Ebből megérthedd már, van-e okod
 Nyugodt szívűleg várni megjelentét.

PANTALON.

Már arra nézve, én is mondhatom

Fennség, nyugodtan légyen! Mert mi azt
 Tárgyazza, minden a' helyén vagyon.
 Itt a' menyegző. Végye kedvesen
 Előre tőlem üdvözlésemet.
 Kétszer vitettem én hozzá ez éjjel,
 És sürgetős volt a' dolog felette.
 Csak mig papucsba dugnám lábomat,
 Alig hagyának késni addig is;
 És éhométlen lévén, menni kellett.
 Olly mord hideg volt, hogy miatta még
 Reszket szakállam. — Én nyernék halasztást,
 Adnék tanácsot — A' felség előtt
 Érette közbe járnék, esdekelnék —
 Ki tudja még mit nem kért hogy művelnék!
 Nekem valódi kedv volt és öröm,
 Megvallom, őt ugy desperálva látni.

TARTAGLIA.

Engem, hat óra volt, hogy bé kívánt,
 Már szinte kelt a' nap 's még nem fogott
 Alunni; olyan volt mint egy bagoly.
 Lefolyhatott egy jó félóra köz,
 Mig a' legédesb szókkal ostromolt.
 De mind hiába. Sőt ugy gondolom,
 Talám csipőskén is felelgeték
 A' mámor és a' mord hideg miatt.

ALTIÓUM.

Látjátok a' végszempillantatig
 Mint huzza vonja! Ám de hasztalan.
 Kiment parancsom, hogy diván előtt
 Egyáltalán meg kell jelennie,
 Ha szép szerével nem, más móddal is.
 Makacs negéde tesz szükségessé
 Minden keményebb bánásmódokat.
 Hagyd érje szégyen, mellytől hasztalan
 Próbáltam óvni. — Örvendezz fiam,
 Rajtad van a' sor hogy diadalmasúlj!

KÁLAF.

Felség! Kegyelmed meghálálhatatlan.
 Azonba' én nem örvendezhetek.
 Sőt bú 's keservek fojtják keblemet,
 Hogy ő, imádott kedvesem miattam
 Erőszakot fog 's kényszerítetést
 Szenvedni. Oh mert én inkább akarnék —
 Oh nem lehet! Mi volna életem
 Nélküle? Majd kivivja még talán
 Hűségem azt, hogy vad gyűlölete
 Jódúlni fog, sőt visszonos szerelme
 Lész hű szerelmem' bére. Én ugyan
 Alája vetvén minden kényemet,
 Kívánatimnak céljául szerelmét
 Teszem, 's tovább nem hatnak vágyaim.

Ki nálam óhajt kedvezést találni,
 Gondos ne légyen szószóló felől,
 Elég ha ő int egyet szép szemével.
 Egy nem se' jön ki számból ellenére,
 Mig párkakézben létem' szála perg,
 Mig véreremben élet' nedve cserg,
 Tetszése lészen tetteim' vezére.

ALTÓUM.

Nosza hát! Ne késsünk. Formáltasson át
 Templomra tüstént e' diván. Az oltárt
 Emelni kell. A' pap készen legyen,
 Beléptekor hogy mindjárt lássa sorsát,
 'S tanulja meg, hogy én az eskünek,
 Mellyet kimondtam, állni is tudok.

A' hátulsó kárpit felvonatik, szembe tűnik a' chinai bálványkép,
 az oltár és a' két pap. Sok gyertya ég.

Nyittasson ajtó most mindenfelől.
 Szabad bejárást kell népemnek adni.
 Nem lesz felesleg, sem koránh, ogy egyszer
 Fizesse már a' hálátlan leány
 A' százszoros jajt, százszoros siralmat,
 Mellyet fejére vont egy ősz atyának.

Gyász muzsika hallatik, siketes dobszóval. Nem sokára feltűnik
 TRUFALDIN, a' heréltekkel, utánoz a' rabszolgálok, végre
 TURANDOT, mindnyájan gyászruhában, az asszonyok fe-
 kete fátyolban.

PANTALON.

Jön, jön! Közelg! Halg'! Melly gyászhang-
szerek!

— Halotti pompa-e vagy nászi mars?

A' fellépés színt' azon szertartással megyen véghez, mint a' második felvonásban.

MÁSODIK JELENÉS.

ELŐBBIEK. TURANDOT. ADELMA. ZÉ-
LIMA. Rabszolgák és herélték.

TURANDOT,

minekutána tronjára fellépett, 's köz esend lett, Kálfához.

E' gyász jelenség, ismeretlen úr,
'S késéretemnek búban elmerülte,
Tudom hogy édes táplálat szemednek.
Látom pap, oltár esketésre kész,
A' káröröm 's gúny sok szemből kinéz,
'S szememre könnyár tódul. Már ha ész,
Ha mély belátás 's tudomány mit tehet,
El nem mulasztám én, hogy nyerjem el
Előtted itt is a' diadalmi bért,
És e' nevemre vég homályt hozó
Pillantat ellen légyek bátorítva;
De sors akarja, hát engedni kell.

KÁLAF.

Oh, bár szivemben olvasná Turandot,
Mint fojtja búva minden kedvemet:
Tudom haragja szünne. Most azonban,
Ha vakmerőség volt olly kincs után
Kapkodni, nemde bűn, sőt kárhozat
Kicsinyhitűleg róla lemondani!

ALTÓUM.

Nem, herczeg. Arra ő nem érdemes,
Ne alázd magad' meg. Ő alázza meg
Magát előtted most. Ő gondja az
Ha tudja vagy nem szép móddal — Nosza!
Fogjunk dologhoz! Minden hangszerek'
Vig harsogása köz hurré tegye —

TURANDOT.

Várjunk kicsinyt! Korácska volna még!

Feláll 's Kálafhoz fordul.

Diadalman immár teljesb nem lehet,
Mint igy, reményed' felhőkig csigázván,
'S onnan pokolnak mélységébe csapván.

Húzómosan, felemelt hangon.

Halljad Timurfi Kálaf! Menj tovább,
Szaladj előlem 's a' díván elől.
Keress menyasszonyt mást. Mert lángeszem
A' két nevet felérte. — Jaj neked,

Jaj másnak is ki még merészlene
Értelmi harcra kelni ellenem!

K Á L A F.

Oh én szerencsétlen!

A L T Ó U M.

Nagy istenek!

Van-e lehetőség?

P A N T A L O N.

Ah, szent Katharina!

Tartagliához.

Menj doctor, és vágd el szakálladat!

T A R T A G L I A.

Örök hatalmak! Értelmem megállt.

K Á L A F.

Minden lejárt? Kihalt minden remény!
— Hol van segítség? Ah nincsen sehol!
Magam magamnak lettem gyilkosom!
A' kit szerettem, elvesztém, 's miért?
Csupán azért, hogy rendkívül szerettem!
— Mért hogy meséit tegnap készakarva
El nem hibáztam, ugy most bús fejem
Halál' ölében csendesen pihenne,
És lelkemet nem marnák új kinok.
Mért kelle oh jó császár vélt javamra
A' véres alkut most enyhítened,

Hogy győzedelmi bérét hadd fizetném ;
 Véres fejemmel, a' miért mesém
 Megfejtetett: ugy teljesb diadalommal
 'S elégedettebb szivvel volna ő!

Békételen zúgás hallatik a' szin' hátulján.

ALTÓUM.

Kálaf! Lenyomja a' bú agg erőmet.
 A' nem gyanított villám földre sujt.

TURANDOT, halkkal Zélimához.

Oh Zélimám, a' néma fájdalom,
 Melly őt epezsti, átjár engem is.
 Nincs mód előtte védnem e' szivet.

ZÉLIMA, halkkal Turandothoz.

Végezd be hát. Oh add meg hát magad'!
 Ládd! Hallod! A' nép zúg, békételen.

ADELMA, féltre.

E' perczen áll mind élet mind halál!

KÁLAF.

De hát mi szükség törvény' pallosára
 Egy illy továbbra elviselhetetlen
 Élet' fonálját ketté metszeni?

Turandot' tronsához lép.

Ismersz tehát már, engesztelhetetlen!
 Ugy van, találtad, én Kálaf vagyok —
 Kit névtelen, kit mint jövényt gyülöltél,

Kit már im' esmérsz, és szintugy gyülölsz.
 Érdemli-e az élet, melly szemedben
 Illy becstelen, hogy terjedjen tovább?
 Itt vérem! Oltsad szomjadat kegyetlen.
 Ne sértse létem többé a' napot —
 Itt lábaidnál —

Egy tört kihuz 's magát át akarja szurni. E' pillanatban Adel.
 ma olly mozdulást teszen, mintha őtet gátolni akarná, és Turan-
 dot lerohan tronusáról.

TURANDOT,

kurjai közzé siet, szerelem 's ijedtség' jelenségeivel.

Kálaf!

Mérőn egymásra néznek, 's ez állásban maradnak darab ideig
 mozdulatlan.

AL T Ó U M.

Higyek-e

Szememnek?

KÁLAF, szünet után.

És te? Hogy'? Te gátolod
 Halálomat? Részvét, vagy irgalom,
 Hogy élni kénytetsz illy gyalázatos
 Szerelem- 's reménytől fosztott életet?
 Véled talám hogy kétségemre is
 Terjed hatalmad? Léteket kioltni
 Vagyon hatalmad. Ám de kényszerít
 Hogy éljek, arra nincs. Bocsáss azért,

'S ha irgalomnak egy szikrája még
 Pislog szivedben, hagyd érezze azt
 Siratni méltó sorsú ősz atyám,
 Ki mint tudom, most Pekkinben vagyon
 'S vigasztalás nélkül szükölködik,
 Mert agg korának végső gyámolát
 Mellőle kedves egyszülött fiában
 Elvészi a' sors.

Meg akarja magát ölni.

TURANDOT,

karjai küzdé veti magát.

Kálaf, élni fogsz!

'S érettem élni! Én vagyok legyőzve.
 Nem rejthetem már e' szivet tovább.
 — Siess, vigasztald őket Zélima —
 Jól ismered te — a' két gyámtalant.
 Szabadítsd ki őket, és derítsd örömmre.

ZÉLIMA.

Ah milly örömmel!

ADELMA, fölre.

Most nem lesz korán
 Meghalai. Füstbe ment minden remény.

KÁLAF.

Nem álom-e ez, boldog istenek?

TURANDOT.

Herczeg, magamra én olly érdemet,
 Melly meg nem illet, nem ruházhatok.
 Tudd meg tehát, és minden tudja meg:
 Nem mély belátás, nem lángész, hanem
 Egy vak szerencse, 's hirtelenkedésed
 Szolgált mesédnek titkához vezérül.
 Adelma egyik szolgálom előtt
 Ejtéd magad ki mindenik nevet,
 Én ugy jutottam ahhoz általa —
 Tiéd azért a' diadalom, tiéd
 A' győzedelmi bér — De nem csupán
 Törvény 's igazság' szent kívánata
 — Nem herczeg! E' sziv' belső ösztöne
 Nyujtatja jobbam jobbodnak — Hiszen
 Tiéd valék én első rád tekintés'
 Pillantatában!

ADELMA.

Mardosó kinok!

KÁLAF,

ki ez egész idő alatt álmodozóként állott, ugy tetszik mintha most
 jönne magához, és forrón üleli a' herczegasszonyt.

Enyém valál te? Oh gyönyörnek árja
 Ne fojts meg!

ALTÓUM.

Édes egyszülött leányom!

Az isten áldjon meg, hogy végre is
Vén napjaimban fel kívánsz deríteni.
Meg van bocsátva minden sérelem,
Beforrt szívem' sebhelye.

PANTALON.

Lakadalom!
Nász! nász! Menyegző! Helyt, helyt, doctorok!

TARTAGLIA.

Helyt, helyt! Pecsét rá's szent lész a'szövetség!

ADELMA.

Élj hát kegyetlen, és élj boldogul
Ölében annak, kit lelkem gyűlöl!

Turandothoz.

Tudd meg, hogy én soha nem szerettelek,
Hogy én gyűlöllek, 's mit javadra tettem,
Mind az gyűlölség' ösztönére lett.
Szerelmesednek árulója is
Azért válék hogy őt, kit már előbb
Mint sem te láttad, rég' szerettem én,
Tőled ragadjam el, 's szöktessem el
Magammal együtt boldogabb hazába.
Mult éji hűnek vélt szolgálatom
Rágalmazással párosult ravaszság
És ellenedre készült csel vala,
Mellyel szökésre kelle birnom őt.

De mind hiába. Vad fájdalmi közt
 Titkát kiejté, 's megtudtad te is;
 Mert győzni kellett néked, és előled
 Száműzve néki karjaimba szállni —
 Üres remény! Oh mert határtalan
 Hozzád szerelme! — Kész volt általad
 Meghalni inkább, mint érettem élni!
 Munkám 's fogásim így mind füstbe mentek.
 Még van hatalmam egyre. Bennem is
 A' vér királyi, szintugy mint tebenned,
 'S el kell pirulnom, hogy rablánczodat
 Olly rég időtől fogva hordozám.
 Benned találok, benned kell utálnom
 Vérengező vad ellenségemet,
 Ki atyát, anyát, ki férjfi és leány-
 Testvéreket, ki mindent a' mi csak
 Nekem becses volt, tőlem elraboltál. —
 Ki egy szerelmest is ma elrabolsz.
 Még hátra végső sarja törzsökömnek
 Hogy préda légyen: én is meghalok!

Felvesszi a' tört, melyet Turandot Kálaf' kezéből kicsikarn, a'
 földről.

Kétség voná ki e' tört — most talált
 A' szivre, melyet át kell járnia.

Magát át akarja szurni.

KÁLAF,

karjai közzé szorítja.

Mit akarsz Adelma? Térj magadhoz!

ADELMA.

Félre!

Hálátlan! Én hogy karján lássalak?

Nem!

KÁLAF.

Nem! Te nem halsz meg. Hogy szép szive,
 Melly kényszerítést nem tűr, engemet,
 Önként kíván nemes elszánás szerint
 Most boldogítani, annak eszköze
 Te vagy szerencsés árulásod által.
 — Oh legkegyelmesb úr! Ha mit tehet
 Forró könyörgés nálad, én könyörgök,
 Légy irgalommal hozzá 's tedd szabaddá!
 Engedd, az új pár' boldog életének
 Boldog lehessen első záloga!

TURANDOT.

E' kérelemmel egyesül enyém.
 Méltán utál ő engem, érzem én,
 Meg sem bocsáthat ő nekem soha;
 Mint megbocsátást részemről viszont
 Nem fog hihetni. Hagyd legyen szabad,
 És még ha van más fontosb kedvezés

Számára nálad, éreztess vele.
Folyt könny miattunk sok, sietni kell,
Hogy általunk már most öröm tenyészsen.

PANTALON.

Isten' nevébe, felség, irj neki
Minél előbb egy úti czédulát;
És adj, ha kér, még egy országot is
Az utra. Félek, és nagy aggodalmam,
Hogy füstbe száll e' zsendülő öröm,
Mig itt velünk egy hóbotos leány
Fedél alatt van.

AL TÓUM, Turandothoz.

Illy örömnapon,
Minőt leányom most reám derítél,
Nem tud kegyem, nem irgalmam határt.
Legyen szabaddá — nem csak — nyerje vissza
Az ősi tronust és országot is,
Hogy érdemes hű férjjel ossza meg,
Ki bölcs legyen 's ne bántsa a' hatalmast.

ADELMA.

Felség! Királyné! Elpirúlok én.
Szégyen 's zavar fojt. Ennyi kedvezés,
Illy szerfeletti jóság földre nyom.
Időre minden seb beforr. Talán
Enyhül enyém is. — Most engedjetelek

Némán vonúlni el közületek —
 Mert nem telik más tőlem könyözönnél,
 Melly e' szemekből árad szüntelen!

Elmegyen betakart arcoszal, egy forró pillantatot vetvén utóljára
 Kálafra, minekelötte megválna.

UTOLSÓ JELENÉS.

ELŐBBIK Adelmán kívül. Vége felé TIMUR, BÁ-
 RÁK, SKIRÍNA és ZÉLIMA.

KÁLAF.

Hol vagy atyám, oh hol keresselek.
 Hogy' öntsem én e' csordultig tele
 Örömpohárt ki kebleden?

TURANDOT,
 zavaroson és elpirulva.

Atyád, —

A' tisztos ósz — itt — nálam, Kálafom.
 Itt van. Ne ohajts többet tudni róla.
 Ne kényszeríts olly vallást tenni, mellyen
 El kell pirulnom ennyi tanúk előtt.

ALTÓUM.

Timur te nálad? Hol van ő? — Örülj
 Fiam! Tiéd már e' császári szék.
 Tiéd az ősi ország is viszont.

Dühös kirablód, Tiflis' zsarnoka,
 Nincs már az élők közt, 's néped' szava
 Hiv téged ősi tronusodra vissza,
 Számodra egy hű szolgád tartja azt,
 Kinek követje minden tartományt
 Értted bejárván, hozzám is hatott.
 — Im' szenvedésid' végét e' levél
 Foglalja.

Általád neki egy levelet.

KÁLAF,

bele pillant és egy ideig áll szótalan érzésbe merülve.

Oh, mennyég' örök lakói!

Mit érzek én, csak ott fenn nálatok

Van tudva, számat zárpecsét fedí.

Ezen pillanatban megnyílik a' terem' ajtaja, TIMUR és
 BÁRÁK belépnek, Zélimától és anyjától késértetve. Mihelyt
 Kálaf atyát meglátja, siet kiterjesztett karokkál elébe. Bárak és
 Kálaf — Zélíma és Skirína a' Turandot' lábaihoz borulnak, de
 kegyesen felemeltetnek. Altóum, Pantalón és Tartaglia érzéke-
 nyon állanak. E' mozgások alatt lefordul a' kárpit.

TUDNIVALÓK.

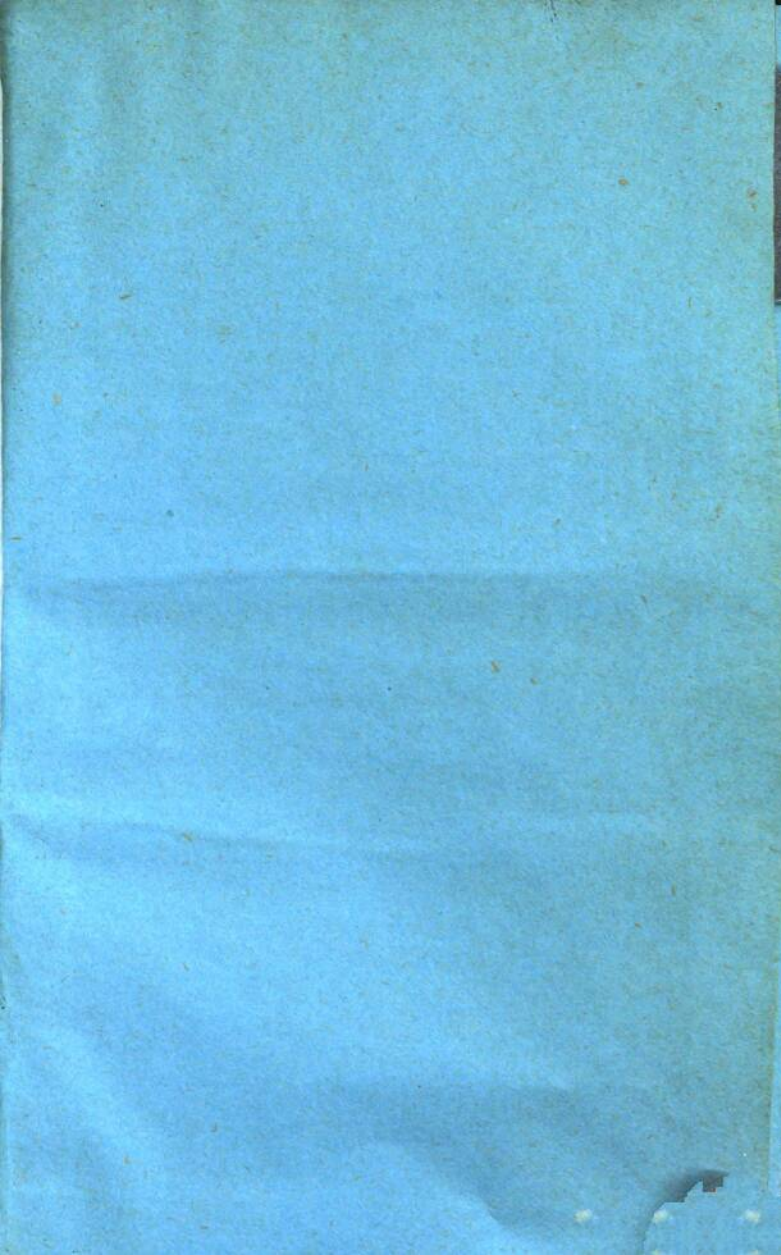
1. A' m. t. társaság ezen munkának csak kiadója lévén, nem kezeskedik a' benne követett nyelvszabályokról, sem írásmódról, sem végre akármi nemű nyelvet 's írást illető elvekről; egyedül arra kívánt a' kéziratok' bírálatában ügyelni, hogy az elfogadott és sajtó alá bocsátandó munka, mint egész egy vagy más tekintetből ajánlható legyen, 's a' literatura' jelen állapotjában kiadásra méltónak tartathassék.

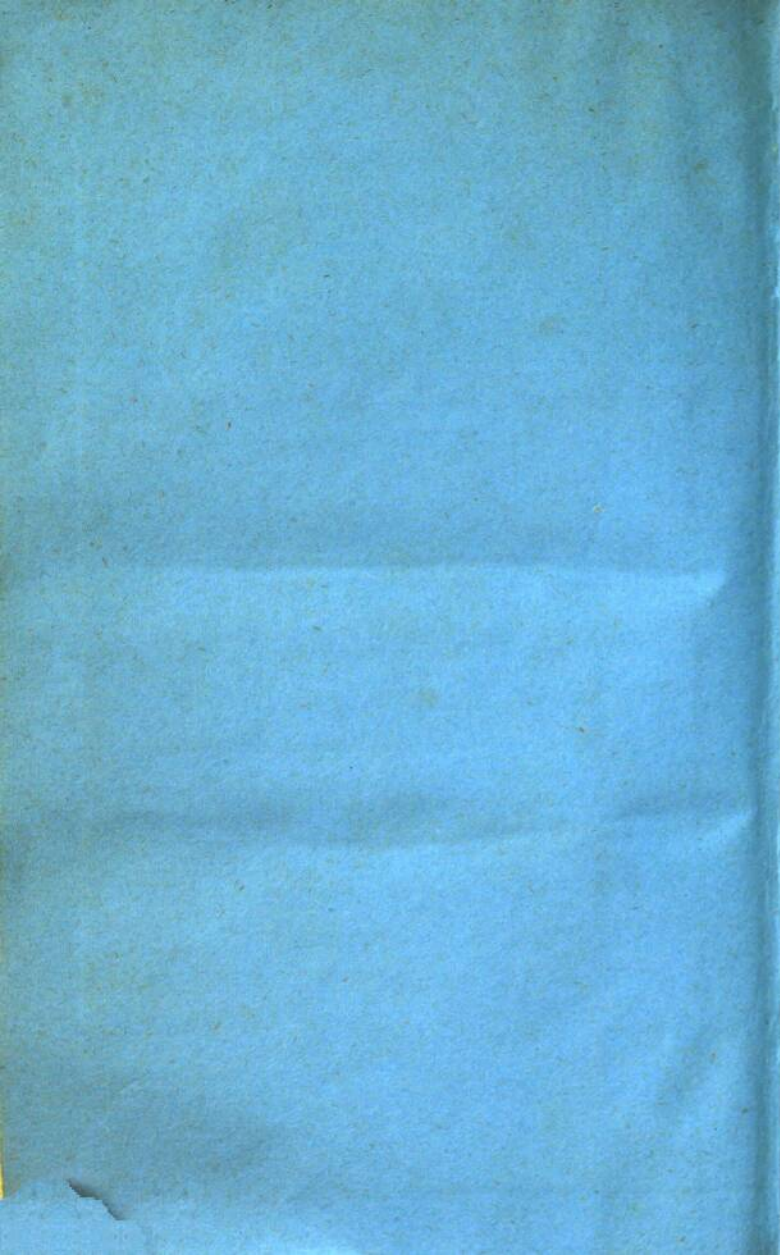
2. Nem vizsgálhatván meg a' benyújtott kéziratokat a' társaság fejenként és egészben: ez, u. m. Turandot, Vörösmarty Mihály rendes, és Csató Pál lev. tagok', mint e' végre hivatalosan megbizottak' írásbeli ajánlására adatott sajtó alá.

3. E' színjáték azon 71 közül való, mellyek' fordítására a' társaság 1831-ben júniusban tagjait, és 1832-ben martiusben a' magyar' írókat általjában felszólítja.

4. A' társaság által kiadott kéziratok közül ez XXII-dik számu.

D. Schedel Ferencz,
titoknok.

Österreichische Nationalbibliothek

